

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, JULY – LIEPOS 31 2014 • Vol. CV Nr. 89 Kaina 1.50 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 07-30-14

JAV ir Europa griežtai smogė Rusijai

Jungtinės Valstijos ir Europos Sąjunga liepos 29 d., antradienį, smogė svarbiems Rusijos finansų, ginklų ir energetikos sektoriams, įvedamos naujas griežtas sankcijas Maskvai už jos vaidmenį Ukrainos krizėje.

Paskelbdamas apie naujas baudžiamąsias priemones, JAV prezidentas Barack Obama paneigė, kad Vakarai pradėjo naują Šaltąjį karą su buvusiu sovietinių laikų priešininke, tačiau paragino Rusijos vadovą Vladimirą Putiną pakeisti kursą.

Jis išspėjo, kad naujos sankcijos pakenks Rusijos ekonomikai, kuri ir taip artėja prie nulinio augimo, ir sakė, kad Washingtonas turi įrodymų, jog Rusijos artilerija apšaudė ukrainiečių pajėgas.

Pasak JAV vadovo, šį mėnesį Ukrainoje įvykusi Malaizijos keleivinio lėktuvo, kurį, kaip manoma, numušė Rusijos apginkluoti separatistai, katastrofa padidino sąjungininkų ryžtą veikti drauge.

„Netgi prieš mums šiandien imantis veiksmų buvo prognozuojama, kad iš Rusijos nutekės apie 100 mlrd. JAV dolerių kapitalo, – išspėjo B. Obama. – Rusijos energe-

EPA-ELTA nuotr.

tikos, finansų ir gynybos sektoriai jaučia pasekmes. Rusijos ekonomikos augimo prognozės sumažintos iki beveik nulinio augimo”.

Nors sankcijos nukreiptos prieš svarbiausius Rusijos ekonomikos sektorius ir žmones iš artimiausios V. Putino aplinkos, girdimi išspėjimai, kad dėl

šių priemonių nukentės ir Europos ekonomika. Euro kursas JAV dolerio atžvilgiu antradienį smuko iki žemiausio lygio, rinkoms supratus, kad Briuselis pasirengęs imtis griežtų veiksmų prieš didžiausią energijos išteklių tiekėją Europai ir vieną iš svarbiausių prekybos partnerių. – 2 psl.

ŠIAME NUMERYJE:

Vilniuje surengta
V. Krištolaitytės paroda – 7 psl.

J. Aiščio 110-ąsias gimimo
metines prisimenant – 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Lietuvis New Yorke derina darbą su didžiausiu pomėgiu – FOTOGRAFIJA

„Cataclysm“, New Yorkas, 2013.

„Casablanca“, Puerto Rico, 2013.

LORETA STEFFENS

Šiais metais užjūrio fotografijos meno gerbėjai turėjo galimybę plačiau susipažinti su mūsų tautiečio fotografo Mindaugo Gabrėno darbais įvairiose parodose JAV ir Kanadoje. Daug atgarsių sulaukė menininko fotografijos grupinėje parodoje Soho Photo Gallery New Yorke. Galerija gyvuoja jau 40 metų ir yra viena iš žymiausių meninės fotografijos galerijų JAV. O nuo balandžio 2 d. iki birželio 27

d. New Yorko meno gerbėjai galėjo apsilankyti personalinėje fotografo M. Gabrėno parodoje „Dreamscapes“ „Chashama“ galerijoje. „Chashama“ galerijų tinklas yra ypatingas tuo, kad jis bendradarbiauja su įvairiomis organizacijomis, kurios suteikia šiai galerijai nenaudojamas patalpas, o ši, savo ruožtu, sukuria tinkamą aplinką meno kūrinių ekspozicijoms. „Chashama“ galerijos yra minimos tarp įtakingiausių meno organizacijų kūrybiniam švietimui plėsti. – 4 psl.

Pavydus yra tas, kuris liūsta dėl kito pasisekimo – Aristotelis

Su dėmesiu seku pranešimus apie Lietuvoje pristatomą paskutiniąją kun. dr. Kęstučio Trimako knygą „Mano pasaulėjautos kelionė“. Mirties metinių proga – liepos 19-tąją – Ateitininkų Šalpos fondo taryba ir valdyba su didele pagarba prisiminė šį psichologą, poetą, paskaitininką, dailininką, rašytoją ir Šiaurės Amerikos Ateitininkų tarybos Dvasios vadą. Kvietė jį prisiminti jo sukurtos maldos žodžiais. Maldos eilėse jis kreipėsi į Jėzų Kristų. Pakeitus jo žodžius, bent dalį jų galima pritaikyti ir pačiam autoriui: „...Tu nepalikai mūsų vienu. Tu palikai mums save, savo žodžius, savo pavyzdį, save...“

Mano pirmasis ryšys su kun. Kęstučiu užsi-
mezgė jam jau būnant žurnalo „Laiškai lietuviams“
redaktoriumi (1962–1969), kai jam pasiūniau ilgesnį
straipsnį apie psichoterapiją, kaip pagalbos pro-
cesą. Straipsnis buvo išspausdintas per du numerius
(„Laiškai lietuviams“, 1966 nr. 4 ir nr. 6). Tai buvo gana
detalizuotas apžvalginis straipsnis, kurį redaktorius
ne tik atidžiai perskaitė, bet perskaitęs susimąstė. Po
keleto metų jis prisipažino, kad tas rašinys jį galu-
tinau paskatines grįžti į universitetą ir siekti daktaro
laipsnio klinikinėje psichologijoje (Loyola University,
1972). Įvairiomis progomis toliau bendradarbia-
vome spaudoje, jam būnant „Ateities“ žurnalo vy-
riausiuoju redaktoriumi (1975–1983), „Aidų“ žurna-
lo redaktoriumi (1980–1991), vėliau – „Draugo“ prie-
do „Kultūra“ redaktoriumi.

Kaip vizituojuantis profesorius (1992–2008), jis dė-
stė teologiją, filosofiją ir psichologiją įvairiuose Lie-
tuvos universitetuose ir aukštesnėse mokyklose
Kaune, Vilniuje, Kretingoje, Klaipėdoje ir Šiauliuo-
se. Tuo pačiu metu jis atliko tyrimus, rinko medžiagą,
parengė, parašė ir išleido visą eilę knygų psicholo-
ginėmis bei religinėmis temomis. Kai kurias man
teko spaudoje aprašyti. Turėjau progą vieną jų aptarti
Ateitininkų namuose, Lemonte, suruoštame knygos
pristatyme, kur dalyvavo ir pats knygos autorius. Jau-

Mano pažintis su kun. dr. Kęstučiu Trimaku

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

tėsi, kad mūsų ryšys tampa artimesnis ir stipresnis. Jo naujai knygai pasirodžius jis pasirūpindavo, kad aš ją gaučiau.

Kai 2000 m. buvo sudaryta Šiaurės Amerikos Ateitininkų taryba, su kun. Kęstučiu teko dirbti be-
tarpiška ir artimai. Joje kun. Kęstutis tapo Dvasios
vadu (bet save tituluodavo Dvasios vadovu). Toje ta-
ryboje man buvo patikėtos sekretoriaus pareigos. Per
tuos trejus metus taryboje dar daugiau pažinome vie-
nas kito galvojimą bei mus dominančią organizaci-
nės veiklos metodiką. Mano manymu, jis buvo dau-
giau kompiatyvus, mintijantis, o man, kaip sek-
retoriui, tarsi reikalų vedėjui, teko vykdyti įvairius
sumanymus bei nutarimus. Žiūrint atgalios, didelį
įspūdį man darė ir įtakos turėjo jo kova už gyvybės
kultūrą. Tai buvo atsakas į besiplečiančią mirties kul-
tūrą. Tuo klausimu daug pasisakė tuometinis popie-
žius Jonas Paulius II. Kun. Kęstučiui teko visa tai pri-
taikyti ir populiarinti tarp lietuvių. Pradžiai tam iš-
šūkiui buvo per ateitininkų jubiliejinę stovyklą
Dainavoje 2005 metais. Tuo metu įvairiose vietovė-
se jis organizavo gyvybės kultūros puoselėtojų ra-
telius.

Dabar nepamenu tos knygos pavadinimo, bet pa-
sirodžius jo naujai knygai, pagal susikūrusią tradi-
ciją, man teko ją recenzuoti. Knygos apžvalgoje vie-
noje vietoje pareiškiau savo nuomonę, kad psicho-
logijos mokslo vardu ar priedanga, autorius skaity-
tojui perša savo filosofinius bei religinius įsitinki-
nimus. Matyt, mano pastaba jam ne tik nepatiko, bet

jis į tai net reagavo straipsniu, ilgesniu
nei buvo mano recenzija. Tos temos dau-
giau nebelietėme, bet tuo pačiu jutau, kad
tai atvėsinos mūsų šiltus profesinius san-
tykius.

Prisimenu dar vieną įdomesnę atvejį,
kai kun. Kęstučiui nusiūniau savo sap-
no aprašymą. Žinojau, kad jis, kaip gel-
mių psichologas, sapnais domėjosi. Mano
didžiam nustebimui netrukus iš jo gavau
įdomią, sakyčiau, gana įžvalgią savo
sapno interpretaciją. Sapnas aplankė prieš mums iš-
jungiant į pirmosios Šiaurės Amerikos Ateitininkų
tarybos veiklą.

Dar noriu paminėti kun. Kęstučio pastangas Ade-
lės Dirsytės gyvenimo ir mirties aplinkybių tyrinė-
jime. Adelė Dirsytė pagarsėjo taip vadinama Sibiro
maldaknyge. Ši jos parašyta maldaknygė buvo iš-
versta į daugelį pasaulio kalbų. Kun. Kęstučio ir kitų
pastangomis siekta, kad Adelė Dirsytė būtų pa-
skelbta Bažnyčios palaimintąja. Kun. Kęstutis buvo
pagrindinis Adelės Dirsytės bylos kėlėjas bei popu-
liarintojas. Jo iniciatyva Šiaurės Amerikos Ateiti-
ninkų taryba paruošė ir išplatino atitinkamas peti-
cijas Lietuvos Respublikos prezidentui, Seimo pir-
mininkui ir ministrui pirmininkui. Peticijose buvo
prašoma ištirti mirties aplinkybes ir nustatyti kan-
kinės Adelės Dirsytės mirties ir palaidojimo vietą.
Ta proga visame pasaulyje buvo surinkta beveik
10,000 parašų (daugiausia lietuvių). Po ilgų pastan-
gų iš Maskvos buvo gautas sausas ar šaltas prane-
šimas, kad Adelės Dirsytės laidojimo vieta nežinoma.
Man teko pareiga visas tas petičijas platinti, surinkti
ir asmeniškai įteikti kun. Kęstučiui. Bijoju jį
siųsti paštu, kad ir apdraustu.

Pabaigai vėl skolinuosi kun. Kęstučio sukurtos
maldos kiek sukeistus žodžius: „Suteik mums malonę
Tavo žodžius priimti: mokyti iš jų, pildyti Tavo Tėvo
valią. Tavo pavyzdžiu sekti nuoširdžiai patarnaujant
– gerą darant kitiems“.

JAV ir Europa griežtai smogė Rusijai

Atkelta iš 1 psl.

JAV izdo departamentas nurodė, kad sankcijos
įvedamos trims finansų institucijoms – Rusijos vy-
riausybės kontroliuojamam VTB bankui, jo antrinei
įmonei Maskvos bankui bei Rusijos žemės ūkio
bankui.

Sankcijos taip pat bus taikomos Rusijos valsty-
binei „Jungtinei laivų statybos korporacijai“, sta-
tančiai torpedinius povandeninius laivus ir an-
tvandeninius karo laivus, dalis kurių yra eksportu-
ojami į užsienio valstybes, kurios yra Maskvos ka-
rinės partnerės.

ES sankcijomis bus apribota Rusijos valstybinių
bankų prieiga prie Europos finansų rinkų, dėl to iš-
augs jų išlaidos bei nukentės ir taip silpna ekono-
mika.

Europos Vadovų Tarybos pirmininkas Herman
Van Rompuy Bendrijos ekonomines sankcijas Rusi-
jai pavadino „griežtu išpėjimu“ ir pasmerkė Rusijos
įvykdytą „neteisėtą Krymo aneksiją“ bei tyčinį pa-
dėtis Ukrainoje destabilizavimą.

Jei Rusija nepakeis kurso, „ji savo veiksmais vis
labiau didins savo izoliaciją“, sakė H. Van Rompuy.
„Europos Sąjunga vykdys savo išipareigojimus gin-
ti savo piliečius ir užtikrinti jų saugumą. Ir Europos
Sąjunga padės savo kaimynams ir partneriams“, –
priduriama Europos Vadovų Tarybos pirmininko pa-
reiškime. Vis dėlto Bendrija yra „pasirengusi per-
žiūrėti savo sprendimus“, kai Rusija pradės aktyviai
ieškoti krizės sprendimo būdų.

Neišvengiamas žingsnis

Ilgą laiką ES delse imtis vadinamųjų trečiosios
pakopos baudžiamųjų priemonių, nes nemažai šalių
narių, pirmiausia Vokietija ir Italija, palaikančios
glaudžius ekonominius ryšius su Rusija, nuogasta-
vo, kad griežtesnės sankcijos gali smarkiai pakenkti
tiems ryšiams.

Antrosios pakopos sankcijos apsiribojo turto išal-
dymu ir kelionių suvaržymais tiems, kurie prisidė-
jo prie krizės Ukrainoje ar turėjo iš jos naudos.

Tačiau „Malaysia Airlines“ orlaivio katastrofa
tapo lūžio tašku Bendrijos, netgi tokių jos narių kaip
Vokietija ir Italija, požiūryje į Rusiją
ir paskatino pradėti skubiai svarstyti
„trečiosios pakopos“ sankcijas.

„Šios dienos sprendimas buvo
neišvengiamas“, – pareiškė Vokietijos
kanclerė Angela Merkel ir paragino
Rusijos vadovybę bendradarbiauti
sprendžiant Ukrainos konfliktą.

ES ambasadoriai taip pat sutarė
imtis priemonių prieš keturis su V.
Putinu siejamus verslininkus, ku-
riems bus taikomi turto išaldymas ir
kelionių draudimas. Veiksmų prieš to-
kias figūras blokas ėmėsi pirmą kar-
tą. Naujosios sankcijos turėtų įsiga-
lioti nuo penktadienio ar šeštadienio.

Maskva ne kartą paniekinamai

atsiliepė apie JAV bei ES sankcijas, teigdama, kad jos
yra neveiksmingos ir netgi žalingos, turint galvoje
bendrus interesus tokiose svarbiose srityse, kaip kova
su terorizmu.

„Mes įveiksime visus sunkumus, kurie kils
tam tikrose ekonomikos srityse, ir galbūt tapsime la-
biau savarankiškesni bei labiau pasitikintys savo jė-
gomis“, – sakė Rusijos užsienio reikalų ministras Ser-
gejus Lavrovas spaudos konferencijoje Maskvoje.

Kai kurie ES diplomatai taip pat išsakė susirū-
pinimą, kad sankcijos paskatins V. Putiną galvoti, jog
jis nebeturi ką prarasti, toliau eskaluodamas konf-
likta.

Tačiau kitas ambasadorius tokią galimybę at-
metė ir išpėjo: „Vladimiras Putinas ketina pamėginti
suskaldyti europiečius, ir jo atsakas bus ES vienybės
išbandymas“.

BNS

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesijučiamė.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų
kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.
Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nena-
dotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pa-
silikti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

„**A**čiū jums, Miško broliai! Ačiū už tai, kad visada buvote ir esate pasipriešinimo priespaudai simbolis. Ačiū už tai, kad pamiršę mirties baime, kovojote už savo žemę, jos žmones ir laisvę – pagrindinę vertybę pasaulyje”, – tokiais žodžiais žinomi šalies žmonės išreiškė palaikymą partizanų judėjimo atminimui, ant rankos užsirėdami žalia juostelę ir paskelbdami savo

nuotrauką socialiniuose tinkluose. Apie tai neseniai skelbė Lietuvos žiniasklaida. Ir labai džiugu, kad tos akcijos iniciatoriai yra jauni, talentingi žmonės: tai visiems Amerikos lietuviams gerai pažįstamas Lietuvos ambasadorius JAV Žygmantas Pavilionis, ką tik į Europos Parlamentą išrinktas jaunas politikas Gabrielius Landsbergis, praėjusią kadenciją buvusi jauniausia Europos Parlamento narė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, keliautojas ir žurnalistas Vytautas Radzevičius, rašytojas ir žurnalistas Andrius Užkalnis, stilistė Asta Valentaitė, dizaineris Giedrius Paulauskas, didžėjus Mamania, muzikantas Andrius Mamontovas (jis neseniai pareiškė, kad jo tėveliui, kuris buvo rusas, dėl dabartinės Rusijos veiksmų Ukrainoje būtų labai gėda), radijo stoties „Radiocentras” komanda, daugiau nei du šimtai Lietuvos šaulių sąjungos narių ir kt. Žalios Miško brolius palaikančios juostelės išplito milžinišku greičiu.

Padėkos Miško broliams kampaniją organizuoja filmo „Nematomas frontas” komanda. Švedo, gyvenančio Lietuvoje, Jono Ohmano, Vinco Sruoginio ir Mark Johnstono filmas pasakoja partizanų ir jų judėjimo vado Juozo Lukšos istoriją. Tuometį siaubą, kankinimus, meilę ir narsą atskleidžia dar niekur nematyti archyviniai kadrai. Filme kalbama apie partizanų vado Juozo Lukšos ir emigracijoje likusios Nijolės Bražėnaitės meilę.

„Idėja palaikyti laisvę kaip pagrindinę vertybę ir padėkoti partizanams, kurie už ją kovojo, šovė po kilusio skandalo su Georgijaus juostelėmis, kurias nešioja pritariantys Rusijos agresijai prieš Ukrainą. Kaimynystėje vykstančių įvykių fone norisi visiems kartu pasakyti, kad niekas neturi teisės kęstis į kitos šalies piliečių nepriklausomybę. Žalia juostelė – ne tik partizanų atminimo, bet ir laisvės simbolis”, – pasakoja vienas akcijos sumanytojų, filmą platinančios kompanijos „Incognito Films” vadovas Mantvidas Žalėnas. Taip rašė „Delfi.lt” dienraštis ir citavo žurnalistą bei rašytoją Andrių Tapiną, taip pat dalyvaujantį šioje akcijoje: „Mano senelio Kovos apygardos rinktinės būrio vadas, pravarde Zubrus. Jis žuvo kaudamasis Bartkūnų kaime. Mano močiutė Valerija už paramą partizanams buvo ištremta į Sibirą su dvejų metų dukra ant rankų”.

Tuos, kuriems 1990 m. kovo 11-osios Nepriklausomybės Aktas buvo lauktas ir kurie sielojasi dėl šiandieninių Lietuvos reikalų, ši akcija nepaprastai pradžiugino. Šiek tiek plačiau norisi paaiškinti lietuvių jaunimo patriotinę akciją išprovokavusių Georgijaus juostelių prasme: tokios geltonai-juodai dryžuotos juostelės carinės Rusijos laikais buvo Georgijaus ordino dalis. Šis simbolis naudojamas ir šiuolaikinės Rusijos simbolikoje. Kilus rusiško separatizmo protrūkiui Ukrainos rytuose, kurie sovietiniais dešimtmečiais buvo apgyvendinti rusų kolonistų, Georgijaus juostelės paplito kaip rusiško nacionalizmo iššūkis. (Sakoma, kad netgi 40 proc. Rusijos rusų nori karo su Ukraina, – jie nori nuo Ukrainos atplėsti rytinę – pramoninę Ukrainos dalį.) Ir Vilniuje tokių juostelių mačiau, pvz., savo mašinoje geltonai juodą vėliavėlę buvo pasikabinusi gal nė dvidešimtys metų neturinti mergina. Kadangi Lietuva oficialiai ir didžioji dalis Lietuvos gyventojų Ukrainos-Rusijos konflikte morališkai remia Ukrainą, šios mergaitės, kurios tautybės nežinau, nuostatas galima laikyti kaip antilietuviškas. (Kaip bebūtų keista, žiniasklaida skelbia, kad Lietuvoje veikia ir fondai, kurie renka lėšas rusiškiems separatistams Ukrainoje, ir negirdėti, kad Lietuvos saugumas dėl to imtųsi veiksmų.)

Bet čia kita kalba, mums svarbu fiksuoti lietuviško jaunimo nusiteikimą. Ypatingais istoriniais momentais tautoje prasiveržia solidarumo blyksniai, ir tas ypatingasis momentas šiuo metu gal ir atėjo – NATO sargybos lėktuvai Pabaltijo danguje fiksuoja Rusijos nuolatinį agresyvumą, jau nekalbant apie Rusijos išpuolius ekonominiame fronte, kurie prasidėjo prieš keletą metų – tai uždraudžia įvežti lietuvišką ar latvišką pieną, tai mėsą, tai bulves ir t. t.

Jaunimas mūsų neapvils

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Naftos kranėlį rusai užsuko jau prieš daugelį metų. Taigi ženklų, kad tauta, jaunimas, kuris turės ginti valstybę pavojaus atveju, vienijasi, yra. Ir vienijasi būtent patriotiniu pagrindu. Tokių tautinio susipratimo pasireiškimų būta ir anksčiau, tik jie nebuvo tokie ryškūs, dažni ir masiški. Štai prieš keletą metų Šiaulių jaunieji menininkai ir studentija surengė akciją gelbėti Sąjū sodybą Radviliškio rajone, Balandiškių kaime, kur 1949 m., prieš Vasario 16-ąją, prasidėjo Lietuvos partizanų vadų suvažiavimas. Garsoji partizanų vadų priimta Lietuvos nepriklausomybės deklaracija (Deklaracijoje buvo sakoma, jeigu Lietuva bus atkurta, ji bus demokratinė valstybė, o komunistų partija bus paskelbta už įstatymo ribų) buvo pasirašyta jau kitoje vietoje – netoliese esančiame Mėnaičių kaime, Miknių sodyboje, mat apylinkėje buvo pastebėtas rusų kariuomenės ir enkavėdistų judėjimas, ir partizanų vadai nutarė pakeisti buvimo vietą. Valstybė sutvarkė ir įrengė muziejų Mėnaičių kaime buvusiam partizanų bunkeryje, o Balandiškių kaime sodyba liko apleista ir jau buvo ėmęs griūti paskutinis pastatas – gyvenamasis namas, kurio kamaraiteje, sakoma, prasidėjęs suvažiavimas. Taip liudijo dabar jau miręs partizanas Viktoras Šniuolis, vykęs partizanų vadų suvažiavimo apsaugą, ir partizanų vado gen. Jono Žemaičio už tai apdovanotas partizanų medaliu. Tarp Šiaulių meninio jaunimo atsirado entuziastų išsaugoti ir įamžinti taip pat ir Balandiškių istorinį objektą. Iniciatoriai, norėdami išreikšti priekaištą valdžiai, ėmėsi rinkti lėšas ir talkos būdu patys uždengė laikiną stoginę virš Sąjū namo. Įdomu, kad valdžios institucijos, taip pat ir Genocido centras, staiga ėmė prieštarauti – esą Sąjū sodyboje suvažiavimas nevykęs. Tik kažkodėl sodyba jau seniai buvo paskelbta kultūros paminklu ir saugoma valstybės... bet tai vėlgi kita kalba, svarbiausia, kad jaunimas juda, siekdamas dalyvauti tautai bei valstybei svarbiuose dalykuose. Sąjū sodyboje nuo 2012 m. vyksta archeologiniai tyrimai (vykdo ir dalyvauja savanoriai), akademinis jaunimas rengia vasaros stovyklas ir čia diskutuoja apie partizaninio judėjimo patirtį ir prasmę.

Menininkai, pasisakantys patriotinėmis temomis, jaunimui daro ypač daug įtakos. Štai jaunimo nymylėtinė tapo muzikos grupė „Skylė”, kuriai vadovauja atlikėjas ir kompozitorius Rokas Radzevičius ir jo žmona Aistė Smilgevičiūtė. Jie yra išleidę specialią partizanams skirtą plokštelę, ypač populiarią tarp jaunimo. Šios grupės koncertai virsta puikiomis patriotizmo demonstracijomis. Kur dalyvauja „Skylės” muzikantai, ten renkasi ypatingas jaunimas, ten draudžiama ateiti ir apsvaigus nuo alkoholio, o tuo labiau jį vartoti (paprastai pop muzikos koncertai pasižymi girtomis dainomis).

Kasmet vasaromis senuosius Lietuvos partiza-

nus ir buvusius tremtinius nudžiugina žinia, kad į „Misija Sibiras” keliones, kurių metu yra tvarkomi tremtinių ir politinių kalinių nuo sunkaus darbo ir iš bado bei ligų mirusių kapai Sibire, siūlosi daugiau pretendentų negu gali dalyvauti. Ką ten daugiau – pretenduoja apie 2 tūkst., o į kelionę išvyksta 10–15 ištvermingiausių. Ir šios misijos populiarumas neslūgsta – greičiau atvirksčiai. Jaunimas vyksta didele dalimi savo lėšomis (iš dalies kartais kas nors paremia). Ta akcija tapo tiesiog patriotinio jausmo išbandymu, nes kelionės per gūdžią taigą būna ne tik sunkios, bet ir pavojingos – tenka brautis per negyvenamus miškus, kur gyvena meškos, arba keltis per patvinusias upes (Sibire pavasaris ateina vėliau ir vasara tęsiasi trumpiau). Žygis „Misija Sibiras” vyko ir šią vasarą.

Žiema, sausio mėn., jaunimas kasmet save išbando žygyje Klaipėdos sukilėlių takais – šiemet jau 14-tą kartą buvo kartojamas 1923 m. sausio mėn. vykusio naktinio žygio (25 km.) maršrutas. Žygi rengia Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjunga, bet jame dalyvauja daugiausia jaunimas iš visos Lietuvos.

Lietuvoje veikia senovinių vyrų karo dainų klubas. Dar vienas būrys jaunimo yra susibūręs į istorinės rekonstrukcijos klubą, kurio nariai gamina istorinius ginklus ir įvairių epochų kario aprangą, rengia karo žygių imitacijas Lietuvoje ir dalyvauja panašiuose renginiuose kitose Europos šalyse.

Nors vyresnieji vis randa progų pabambėti, kad jaunimas savanaudis, savimyla ir nesusipratęs, bet, kaip mano kaime sakydavo, nevyk Dievo į medį, paskui nė su pyragu neišprašysi, tai reiškia – nebambėk, nėra taip blogai. Štai 1991-ųjų sausio 13-ąją Rusijos agresijos metu žuvusiųjų dauguma buvo – jaunimas, o šiuo metu Rusijai ėmus grasinti kaimynams, Lietuvoje ėmė gausėti Šaulių ir Savanoriškos krašto apsaugos organizacijos, kurias sudaro taip pat savanoriai. Netgi grupė vedančiųjų liberalų, kurie paprastai į tokius dalykus žiūri skeptiškai, šiemet tapo šauliais. (Kai dabartinis krašto apsaugos ministras, ankstesnę kadenciją būdamas tame pat poste, panaikino privalomąją – šauktinių kariuomenę, tuomet jie neprieštaravo.) Taigi ir liberalai jau pamatė, kad valstybę reikia ginti, kad reikia rūpintis ne tik asmens, bet ir visuomenės laisve. Be laisvos valstybės nėra ir asmens laisvės.

Jau nebekalbu, kad Lietuvoje veikia tūkstančiai ateitininkų, skautų, maironėlių, kudirkaičių, valančiukų ir t. t., vedamų atsidavusių savo šaliai mokytojų, vadovų. O būrių būriai liaudies meno kolektyvų, kurie šią vasarą buvo susirinkę Vilniuje, į šimtametės tradicijos Dainų šventę! Visi jie yra savo šalies sąmoningi piliečiai. Taigi mūsų valstybė nėra prarasta, kaip diena iš dienos, siekdama atkreipti į save dėmesį, šaukia žiniasklaida, pasinėrusi į kasdienę buitį ir reaguodama į vienadienes politikų tarpusavio batalijas. Reikia tik pakelti galvą ir pasižvalgyti plačiau – Lietuva gyvena savo epochos gyvenimą. Kaip ir visais istoriniais laikais, atsiradus poreikiui visuomenėje gimsta vadovai, kurie aplink save suria žmones, vadinamus tauta, bendram reikalui.

Australijai žuvusių atsiėmimas svarbiau

Australijos prioritetą yra gauti prieigą prie Malaizijos keleivinio lėktuvo katastrofos vietos Ukrainoje, o ne įvesti naujas sankcijas Rusijai. Tai liepos 30 d. pareiškė Vyriausybės vadovas Tony Abbott. Jungtinės Valstijos ir Europos Sąjunga antradienį paskelbė, kad, reaguodamos į Maskvos veiksmus Ukrainoje, įveda jai naujas griežtas sankcijas, nukreiptas prieš svarbius finansų, ginklų ir energetikos sektorius. Tačiau Australija nurodė, kad jau ėmėsi tam tikrų suvaržymų, kovo mėnesį įvesdama kelionių apribojimus ir tikslines finansines sankcijas. Šių priemonių buvo imtasi dėl Rusijos keliamos grėsmės Ukrainos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui. „Nesakau, kad tam tikru metu ateityje mes nežengsime toliau”, – žurnalistams sakė T. Abbott. „Tačiau šiuo metu mūsų dėmesys sutelktas ne į sankcijas, o į tai, kaip kiek įmanoma greičiau sugrąžinti namo mūsų žuvusiuosius”, – aiškino jis. Australijos premjeras tai pareiškė, kai dėl vykstančių kovų tarp Ukrainos vyriausybinių pajėgų ir prorusiškų separatistų tarptautiniai tyrėjai antradienį, jau trečią dieną, negalėjo patekti į nelaimės

vietą. T. Abbott pabrėžė, kad situacija nelaimės rajone „labai nestabili”. „Rytų Europos geopolitinėje kovoje nepalaikome nė vienos iš pusių, bent jau šiuo metu, – sakė Australijos premjeras. – Mes tik norime sugrąžinti namo žuvusiuosius. Norime ten patekti, imtis darbo ir ištrūkti iš ten”.

BNS

Ukrainos premjeras V. Jaceniukas ir Australijos užsienio reikalų ministrė Julie Bishop SCANPIX nuotr.

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Derina darbą su didžiausiu pomėgiu – FOTOGRAFIJA

„Yin & Yin“, 15" x 15", Lietuva, 2012.

„Cardioloma“, 15" x 15", Lietuva, 2012.

New Yorke gyvenantis fotografas Mindaugas Gabrėnas kuria naudodamas vidutinio formato fotojuostas ir įvairią foto techniką.

Atkelta iš 1 psl.

„Dreamscapes“ cikle Mindaugas Gabrėnas perteikia įvairius gyvenimo reiškinius ir vietas per visiškai kitokią, nežemišką prizmę. Jo nuotraukos yra apgaubtos melancholijos ir izoliacijos, kuri suteikia ramybės ir giedrumo jausmą įvairiems vaizdams. Baltijos pajūrio juodai baltos nuotraukos yra apgaubtos rūko, jose galima išvysti esamus ir išivaizduojamus šešėlius, kuriuos menininkas sukuria tik fotoaparato ir juostos pagalba. Ir tokiu būdu, mums taip gerai pažįstamas saulėtas Baltijos pajūris tampa paslaptingu ir mistišku meno kūrinium. Menininkas nėra abejingas architektūrinėms ir geometrinėms formoms gamtoje ir žmogaus sukurtoje erdvėje. Fotografas M. Gabrėnas, pasitelkdamas visą savo patirtį, perteikia vaizdus sena juostine technika ir šviesą praleidžiančiu fotoaparatu, užsilikusių dar nuo 1960-ųjų metų.

Mindaugas Gabrėnas gimė 1977 m. Lietuvoje. Pirmasis kūrybos bandymas įvyko 1990 m., kai iš savo tėvelių dovanų gavo „Zenit“ fotoaparata. Bet pats didžiausias kūrybinis atradimas įvyko 2008 m., fo-

tografui gyvenan Madride. Apsuptas įžymių muziejų, galerijų, festivalių ir architektūros meno kūrinių, Mindaugas nusprendė pats pradėti kažką kurti.

Po savo pirmos parodos, pavadintos „Fantasma“, M. Gabrėnas susidomėjo juostine technika. 2010 m. pradėjo kurti savo „Dreamscapes“ ciklą, kurį įgyvendino naudodamas 20 metų senumo „Svema“ fotojuosteles, 1960-ųjų metų šviesą praleidžiančiu ir savadarbiu 6 X 6 fotoaparatu.

Šiuo metu fotografas kuria naudodamas vidutinio formato fotojuostas ir įvairią fototechniką, pradedant „Hasselblad“ ir baigiant savos gamybos fotoaparatais.

Apie M. Gabrėną yra rašyta fotografijos žurnaluose „Shots“, „Fotobur“, „PH Magazine“, „Black & White Magazine“ ir kituose. Menininkas yra daugelio fotografijos konkursų nugalėtojas, jo kūrybos darbai buvo ir yra eksponuojami įvairiose parodose Lietuvoje ir užsienyje. O dar birželio pradžioje M. Gabrėnas buvo pakviestas dalyvauti kasmetiniame tarptautiniame fotografijos festivalyje „PHotoEspaña“ – viename garsiausių ir didžiausių vaizduojamojo meno festivalių pasaulyje.

– Kokie keliai atvedė Jus į JAV? Kodėl pasirinkote apsigyventi būtent New Yorke?

– Į JAV atvykau darbo reikalais (M. Gabrėnas ką tik baigė dvejų metų kadenciją kaip Lietuvos Respublikos nuolatinės atstovybės prie Jungtinių Tautų antrasis sekretorius), tačiau New Yorke puikiai pavyko suderinti darbą su didžiausiu pomėgiu – fotografija.

New Yorkas – kultūra pulsuojančias miestas. Kultūros, įskaitant ir fotografiją, pasirinkimas milžiniškas. Todėl labai džiaugiuosi, kad darbo vieta yra būtent šiame mieste.

– Kas paskatino surengti parodą „Chashama“ galerijoje? Kodėl nutarėte eksponuoti būtent „Dreamscapes“ fotografijų ciklą?

– „Chashama“ galerijoje atsidūriau paprastai: jie tiesiog ieškojo naujų vardų, paskelbė konkursą, kur pateikiau savo darbus. Atrinko ir pasiūlė surengti fotografijų parodą. „Dreamscapes“ siūliau kaip naujausią savo darbų seriją. Be to, kadangi fotografuoti sena juostine technika, naudojant jau daugybę metų nebegaliojančias supelijusias juosteles,

„Financial district“, 2013.

„People”, New Yorkas, 2012.

„Monophobia”, 15” x 15”, Lietuva, 2012.

man atrodė, kad tai turėtų būti įdomu. Gyvendamas New Yorke ar keliaudamas po JAV fotografuoti nenustojau, galbūt kada nors ateis laikas ir JAV darbų parodai.

– Kokį įspūdį paliko pati paroda? Kaip „Chashama” galerijos meno lankytojai priėmė Jūsų fotografijas?

– Visose parodose, kuriuose teko dalyvauti tiek New Yorke, tiek JAV, lankytojai paliko labai žingeidžių, besidominčių ir nemažai žinančių įspūdį. Visų pirma, New Yorke neteko sutikti žmogaus, nežinančio, kur yra Lietuva. Man atrodo, jiems būdavo įdomu pažiūrėti šalies, kurioje niekada nėra buvę, tik galbūt girdėję, atstovo darbus. Kaip žinia, New Yorke nemažai žygdū kilmės žmonių, tarp jų ir išėivių iš Lietuvos ar Rytų Europos. Kadangi mano „Dreamscapes” fotografuota Lietuvoje (pajūryje, Vilniuje ir kitur), tokie lankytojai būdavo itin malonūs, jaučiantys nostalgiją sena technika darytam kadru, tarsi nukeliančiam juos į praeitį.

– Daugelyje straipsnių esate pristatomas kaip „fotografas – mėgėjas”. Ar vis dar laikote save mėgėju, nors ir esate laimėjęs nemažai tarptautinių fotografijos konkursų,

dalyvavęs daugelyje parodų?

– Taip, save laikau fotografu mėgėju. Fotografijos nesu mokėsis, tik savarankiškai skaitinėjęs bei kažkiek eksperimentavęs. Kadangi gyvenu ne iš fotografijos, profesionalu laikyti savęs negaliu. Tačiau turiu laisvę daryti tai, ką noriu ir tai, mano galva, yra didžiausia vertybė. Esu nepriklausomas nuo klientų įgeidžių, rinkos dėsnių ir tendencijų – fotografuoju savo malonumui.

– Fotografuodamas naudojate pačią įvairiausią ir įdomiausią techniką, norėdamas perteikti ne tik vaizdą, bet ir emocijas, kurios neišvengiamai lydi Jūsų kūrinius. Kaip apsisprendžiate, kad būtent tam vaizdai tinkamiausia bus būtent ta technika, būtent tas fotoaparatas?

– Mano naudojama technika nėra tokia jau įvairi. Iš esmės naudoju kelis vidutinio formato juostinius fotoaparatus, taip pat gavėns fotografijai renkuosi siaurajuosčius fotoaparatus. Fotoaparatus turiu kelis – nuo tikrai kokybiškai „piešiančio” „Hasselblad”, kurį paprastai naudoju fotografuodamas peizažą, iki savadarbio plastikinio fotoaparato. Man patinka nekokybiškas vaizdas, mėgstu lengvą „bro-

ką”, todėl mėgstu fotografuoti senais „Kodak” ar šviesą leidžiančiu „Kiev” fotoaparatu.

– Ar galėtumėte pasidalinti savo artimiausiais kūrybiniais planais?

– Kūrybinių planų neturiu. Aš nekuriu projektų, neįgyvendinu koncepcijų. Aš tiesiog įamžinu tai, kas man patinka ir džiaugiuosi, jei patinka ne man vienam... (šypsosi pašnekovas – Red.).

– Kur mūsų skaitytojai galėtų daugiau susipažinti su Jūsų meno darbais?

– Daugumą mano darbų galima pamatyti mano interneto svetainėje www.gabrenas.com

– Ačiū Jums už pokalbį ir linkime, kad ir toliau garsintumėte mūsų šalį savo talentu ir nepaprastomis fotografijomis.

Šiuo metu (iki rugsėjo 7 d.) M. Gabrėno darbus galima pamatyti „Robin Rice” galerijoje New Yorke (West Village). Parodoje, pavadintoje „Summertime Salon”, fotografas eksponuoja darbus kartu su grupe kitų menininkų.

Vilniuje pristatyta kun. dr. V. Aušros monografija

Liepos 16-osios pavakarę teologine literatūra besidomintieji rinkosi Vilniaus evangelikų liuteronų parapijos „Liuteronų namų” salėje į Ziono lietuvių ev. liuteronų parapijos Oak Lawn, IL, kunigo dr. V. Aušros knygos „Even so, Come Lord Jesus!” knygos pristatymą. Pastaroji monografija parengta disertacijos „Ateik Viešpatie, Jėzau! Rusų ortodoksų antropologinės kristologijos pažadas šių laikų teologijai”, dr. V. Aušros 2010 m. apgintos Čikagos liuteronų teologijos universitete (Lutheran School of Theology at Chicago), pagrindu. Knyga dienos šviesą išvydo praėjusiais metais Vokietijoje (leidybos darbus atliko akademinės literatūros leidykla „Scholars’ Press”). Kol kas skaitytojų rankose angliška šios knygos versija, tačiau autorius neatmeta galimybės, kad ateityje pasirodys ir šios knygos vertimas į lietuvių kalbą.

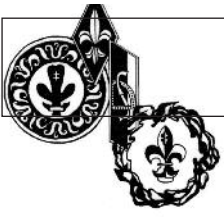
Monografijos pristatymui susirinkusiems vadovavo Lietuvos evangelikų liuteronų bendruomenės (LELB) vyskupas dr. Mindaugas Sabutis. Kalbėta apie probleminius monografijos klausimus, daug dėmesio skirta ortodoksų ir liuteronų teologinių veikalų lyginamajai analizei (remtasi ortodoksų S. Bulgakovo, V. Loskio, reformato J. Moltmano ir liuteronų teoretiko E. Jungelio darbais), svarbiausias teorines kryptis ir tiesiogiai iš konfesinių tradicijų išplaukiančius kristologinės teologijos aspektus. Knygos pristatymo dalyviai turėjo progą išgirsti plačią ir informatyvią diskusiją knygoje aptariamais klausimais. Po oficialiosios dalies į renginį susirinkusieji turėjo galimybę pabendrauti neoficialioje aplinkoje, išgyti pristatomą knygą bei gyvai pabendrauti su jos autoriumi.

velb.lt

Knygos sutiktuvų akimirkos

K. Puloko nuotraukos

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Pro palapinės plyšį

Kuo būsi, kai užaugsi? – klausia skautininkas vilkiuką.
– Aš vis vien būsiu Vytenis.

– Kas čia per daiktas?
– Kompasas.
– O ką jis daro?
– Rodo šiaurę ir pietus.
– Žiūrėk, jis rodo pietus. Einam valgyti.

– Vilkiukų vadovas:
Broli, valgyk daug, kad užaugtum toks stiprus, kaip aš.
Vilkiukas: Gerai. Bet kai užaugsiu stipriu, niekas manęs nepri-
vers valgyti.

– Sesės, prašau suvalgyti visas daržoves. Tavo skruostai bus spal-
vingesni.
– Kam reikia žalių skruostų?

Pasiduokim

Du skautai stovyklavo miške. Vakare jie sugulė, susisupo antklo-
dėmis, gindamiesi nuo uodų. Staiga vienas jų pamatė pora šviečian-
čių vabalėlių ir nusiminęs sako savo draugui:

– Aš manau, kad mes geriau pasiduokim... Matai gi, kad jie ieško
mūsų jau su žiburiu.

Susižiedavusi

Viena paukštytė nuėjo su savo mama į turgų, kur pama-
tė įvairius gyvulius tvartuose. Viename tvarte stovėjo bulius
su žiedu nosyje.

– Mamyte, – klausė paukštytė, – ar šita karvė yra susižiedavusi?

Nevienodai lyja

Mieste skautė: ar pas jus daug lyja?

Kaimo skautė: O! Palyja daugokai ... Ypač pas kaimyną!

Miesto skautė: Juk tai juokinga! Kaip tai gali būti?

Kaimo skautė: Visai paprastai – kaimyno žemė daug didesnė už
mūsų!..

Būsimas jūrininkas

– Tu esi toks tinginys, – sako tėvas sūnui, – kad nesi ver-
tas, kad tave nešiotų žemelė šventoji.

– Tėveli, tada aš būsiu jūrininkas.

Abu teisingi

– Tėvelis sakė, – tvirtina mergina, – kad vyrą reikia
laimėti šturmu, kaip kare.

– Taip, teisybė, – pritaria jai vyriškis, – bet tėvelis taip pat turėtų

žinoti, kad kiekvienam karui reikia pinigų... Žiūrėk, kiek
Falklandas kainavo Anglijai ir Argentinai?

Galvok logiškai

Parodoje, kur buvo išstatyti abstraktiniai paveikslai, žiūrovas
sustojo ties vienu kūriniumi ir paklausė dailininką, ką jis čia norėjęs
pavaizduoti.

– Karvės pievoje, – atsakė dailininkas.

– Bet aš nematau žolės.

– Karvės nuėdė žolę.

– Bet aš nematau ir karvių.

– Ar jūs norite, kad karvės būtų pievoje, kurioje nebėra žolės?..

Negali sulaukti

– Mano mielas balandėli, – sako senelė savo ketverių metų vai-
kaičiui, – kai aš numirsiu, tai tau, va, paliksiu šitą laikrodį.

Kitos dienos ankstų rytą berniukas pasibeldžia į senelės kamba-
rio duris ir šaukia:

– Senele, ar jau numirei?

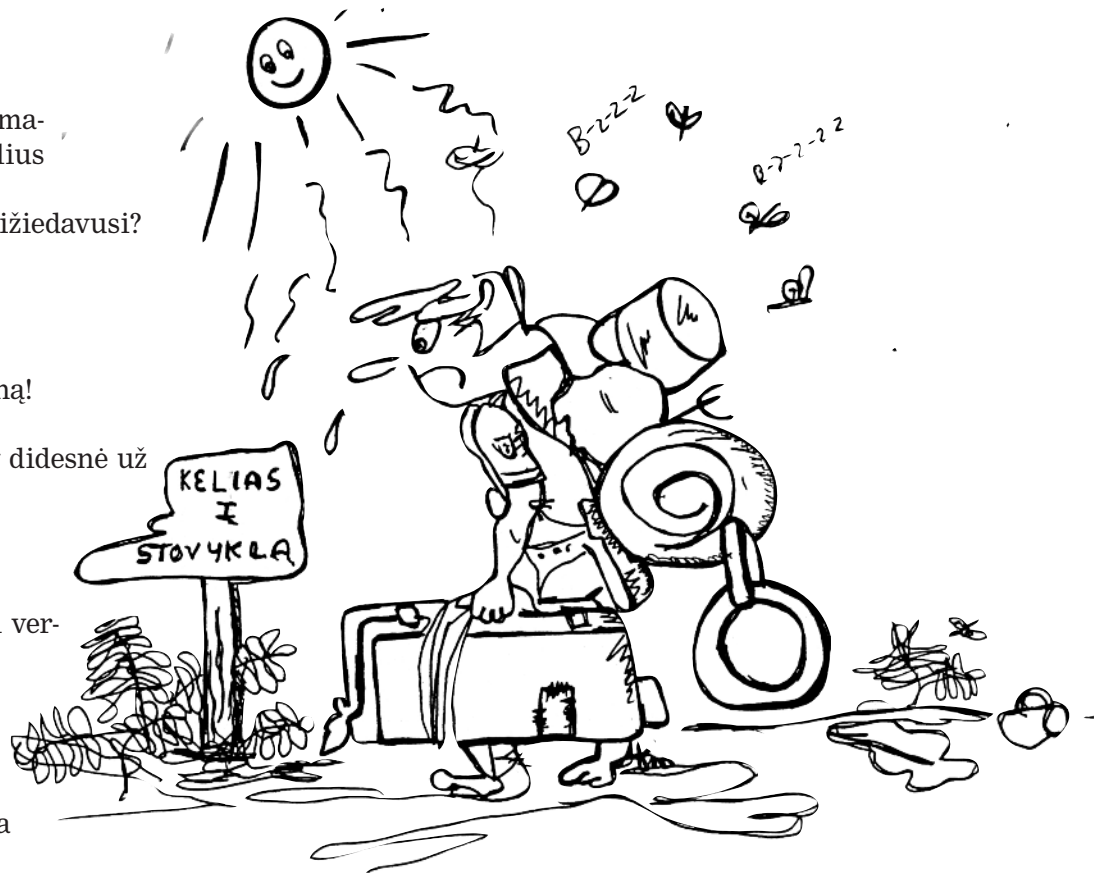

Tėvas: Ko toks nusiminęs, sūneli?

Sūnus: Staiga pasenau, tėvuli!..

Tėvas: kaip tai atsitiko?..

Sūnus: Vakar akademikų sueigoje mane pakėlė į senjorus...

Stovyklautojų humoras iš 1986 m. „Krivulės“

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete
be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti
apie tai administracijai: administracija@draugas.org
ir gauti „log in“ bei slaptažodį.
Skaitkite „Draugą“ greičiau!

Dail. Vidos Krištolaitytės paroda Vilniuje

„Tiek saulės, tiek mirties“

RENATA ŽIŪKAITĖ

Liepos 3 d. Vilniuje Tuskulėnų rimties parko memorialiniame komplekse atidaryta New Yorke gyvenančios dailininkės Vidos Krištolaitytės kūrybos paroda „Tiek saulės, tiek mirties“. Lietuvoje dailininkė yra žinoma daugiau kaip tapytoja ekspresionistė, bet parodoje gausu menininkės grafikos darbų. Nors grafika kurta prieš 50 metų, ji ir šiandien puikiai atspindi V. Krištolaitytės ir visų to meto karo paliestų lietuvių tragiškus išgyvenimus, mūsų tautos krauju rašytus istorijos puslapius.

Dailininkė neatsitiktinai surengė parodą Tuskulėnų rimties parke, kur ilsisi lietuvių kankinių, nužudytų žvėriško totalitarinio režimo, kaulai. Viena iš komunizmo aukų 1940 m. tapo Vidos tėvelis Antanas Krištolaitis, kuris tais metais su-

imtas MGB ir patalpintas Ukmergės kalėjime visai prarado sveikatą ir 1943 m. mirė nuo džiovos. Be tėvo liko mama su trimis mažais vaikais. Jiems neliko nieko, tik trauktis į Vakarų.

Vida labai stipriai išgyveno šią savo tėvelio netektį, ji stipriai atspindi jos tapybos darbe „Pirmas mirties išpūdis“. Vėliau šį skaudų vaikystės praradimą galime pastebėti grafikos darbuose „Kalinys“, „Didvyrio liekanos“, „Kalinio vizija“. Nors kaip ir kiekvieno karo vaiko dailininkės atmintis buvo paženklinta siaubo, mirties baimės nuotaikomomis, tačiau Vidos darbuose atrandame ir daug vilties, šviesaus žvilgsnio į gyvenimą ir į žmogų. Menininkė mėgsta pastebėti ypatingus žmonių charakterius, jai gali pasirodyti įdomi ir niekieno nepastebėta šiukšlių rinkėja, ar suvargusi močiutė. Kiekvienais metais dailininkė grįžta į Lietuvą ir čia jau yra surengusi 21 personalinę parodą. Lietuvoje V. Krištolaitytės darbų turi Lietuvos dailės muziejus Vilniuje, Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus Kaune, V. K. Jonyno galerija Druskininkuose, Vatikano apaštališkoji nunciatūra Vilniuje. Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejuje veikia nuolatinė V. Krištolaitytės tapybos ekspozicija.

Paroda „Tiek saulės, tiek mirties“ Tuskulėnų komplekso Konferencijų salėje veiks iki rugpjūčio vidurio.

Pakalbino Lietuvoje viešinių dailininkę:

– Kas labiausiai įtakojo jūsų kūrybinį kelią?

– Būdama 10 metų mergaitė dipukų lageryje Dilingene Vokietijoje pamačiau klasės draugės Eglės Rūkštelytės portretą, aliejiniiais dažais nupytą jos tėvelio Antano Rūkštelės. Tai man paliko labai gilų išpūdį. Kai buvau jau 19 metų, į mano rankas pateko „Life“ žurnalas, kur pamačiau P. P. Rubens reprodukciją „Europos išniekinimas“. Iki 19 metų dar nebuvau mačiusi nuogo kūno. Vėliau, jau pradėjus studijuoti Čikagos dailės institute, man stipriai imponavo iševijos daili-

ninkai: K. Žoromskis, V. Vizgirda, J. Šapkus, V. K. Jonynas, amerikiečių abstraktaus ekspresionizmo pradininkas Franz Kline.

– Labai būtų įdomu sužinoti kiekvieno Jūsų darbo istoriją, bet akis ypatingai užkliūva už „Procesija Romui Kalantai“. Kaip gimė šis nuostabus grafikos kūrinys?

– Aš atvykau į Lietuvą 1972 m. birželį, mėnesį po Romo Kalantos susideginimo. Į Muzikinio teatro sodelį mane nuvedė mamos sesuo, iš Sibiro grįžusi vienuolė s. Sofija Danutė Mušindaitė. Vilkėjau ilgą juodą sijoną, o ant kaklo buvau pasikabinusi 10 cm dydžio kryžių iš Graikijos. Teta, deja, man liepė kryžių nusiimti, juk buvo dar komunizmo laikai. Grįždama namo lėktuvu skaičiau „Times“ – rašė apie Romo Kalantos susideginimą, tuo metu apie šį įvykį užėjęs visas pasaulis. Aš pasigyriau šalia sėdėjusiam keleiviui, kad ką tik buvau toje vietoje, kur šis žmogus paaukojo savo gyvybę už laisvą Lietuvą. Tik apgailstavau, kad nebuvo leista nei tinkamai apsirengti, nei kryžiaus užsikabinti. Šiame darbe iškilminga procesija neša degantį R. Kalantos kūną.

– Jūsų grafikos darbuose atsispindi tėvo netektis. Ką prisimenate apie savo tėvelį, agronomą Antaną Krištolaitį?

– Mano vaiko atmintyje stipriai iširėzė merdintis tėvelis, gulintis ant baltos pagalvės. Balta pagalvė ir raudonas kraujas... Atsimenu mamytės pasakojimą, kai kalėjime tėveliui siūlė stoti į partiją, sako – šeimą turi, galėsi gyventi, tačiau tėvelis tik liūdnei papurtė galvą. NGB kareivis iš pykčio metė į jį rašalinę ir pataikė į kaktą.

Tėveliui buvo labai gaila mirštant palikti pasaulį, vaikus be tėvo. Iki 1962 m. labai mėgdavau žiūrėti tėvelio laidotuvių nuotraukas, kur tiek daug gražių žmonių, kur mes su sese ir mažu broliuku išsigandę žiūrime. Vėliau mano gyvenime atsirado Dievo Tėvo ieškojimas, pasitikėjimas Dievo apvaizda.

– O ką jums reiškia tapyba?

– Tapyba man yra kaip atgaila. Dail. Jonynas sakė: *Dievas davė talentą, bet labai svarbu jį puoseleli.* Neturiu šeimos, pasirinkau vienatvę ir tapybą, paveikslai yra mano vaikai.

Parodos atidarymo akimirka.

Organizatorių nuotraukos

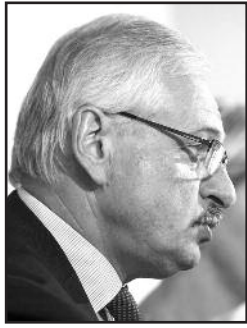
Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Rengiamasi verslo priežiūros pertvarkai

Vilnius (LRV.lt) – Rengiamasi sujungti verslą prižiūrinčias institucijas, tą atlikus verslininkai turėtų sulaukti mažiau tikrintojų, o sprendimai kai kuriais atvejais turėtų būti priimami greičiau. Planuojama, kad reforma prasidės jau kitąmet.

„Konsoliduojant įstaigas, pirmas ir pagrindinis tikslas yra sumažinti administracinę naštą verslo subjektams. Pavyzdžiui, šiuo metu Valskybinė mokesčių inspekcija yra atsakinga už vienų mokesčių surinkimą, 'Sodra' – už kitų, praktiškai į visus

Ewaldas Gustas.
M. Ambrazo (ELTA) nuotr.

ūkio subjektus eina tikrinti tiek vieni, tiek kiti. Konsolidavimo atveju sumažėtų kaštai ir tikrinančiųjų institucijų ir būtų palengvinimas patiems ūkio subjektams”, – sakė ūkio ministras Ewaldas Gustas.

Išankstiniais skaičiais, iš 68 analizuotų įstaigų, kai kurių jų funkcijas sujungiant jų būtų vienuolika mažiau, dar

viena jau yra likviduota, o keturios institucijos taps ne priežiūros institucijomis.

Tirs A. Kubiliaus vyriausybės žalą valstybei

Vilnius (ELTA) – Lietuvos socialdemokratų partijos (LSDP) frakcija Seime kreipėsi į Valstybės kontrolę, atkreipdama dėmesį į Vyriausybės, vadovaujamos Andriaus Kubiliaus, sprendimais padarytą žalą Lietuvos valstybei likvidavus UAB „Gamtinių dujų terminalas”.

Frakcija nurodo, kad XIV Vyriausybė, vadovaujama Gedimino Kirkilo, 2008 m. rugsėjo 18 d. priėmė nutarimą „Dėl valstybės turto investavimo”, kuriame buvo numatyta steigti uždara akcinę bendrovę gamtinių dujų terminalo statybai.

XV Vyriausybė, vadovaujama A. Kubiliaus (ūkio ministras – Dainius Kreivys), 2009 m. lapkričio 25 d. nutarimu „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės gamtinių dujų terminalo likvidavimo” šią bendrovę likvidavo.

2008 m. pabaigoje, keičiantis Vyriausybei, netikėtai buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl Ūkio ministerijos valstybės tarnautojų tariamo AB „Achema” interesų protegavimo. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2014 m. gegužės 27 d. nutartyje pabrėžė, kad žala valstybei padaryta ne kasatorių veiksmams, proteguojant AB „Achema”, o tuo, kad šis projektas nebuvo įgyvendintas ir Lietuva iki šiol neturi suskystintų gamtinių dujų terminalo. Nutartyje

teismas pažymėjo, kad kasatoriai nepadarė jokių veiksmų, kurie būtų nukreipti į projekto sužlugdymą ir žalą valstybei padarymą. Kaip tik atvirkščiai, jie darė viską, kad terminalas būtų pradėtas statyti kuo greičiau, dalyvaujant ne atsitiktiniam juridiniam asmeniui, o didžiausiam Lietuvos dujų vartotojui.

Seimo opozicijos vadovas Andrius Kubilius, atsikirsdamas į socialdemokratų kaltinimus teigia, kad socialdemokratų vaikiškas noras perrašyti istoriją yra tik tuščia propaganda.

„Būtent socialdemokratų ankstesnio valdymo metu buvo pradėta daug neskaidrių energetikos projektų, kuriuos XV Vyriausybei teko likviduoti (vien ko vertas LEO LT projektas), socialdemokratams, būdami opozicijoje, labiausiai priešinosi trečiojo energetikos paketo įgyvendinimui dujų sektoriuje. Be to, ant socialdemokratų, pirmiausiai Algirdo Butkevičiaus ir Birutės Vėsaitės, pečių krinta ir atsakomybė dėl neįgyvendinto Visagino AE projekto”, – sako jis.

Šių metų liepos 17 d. Generalinė prokuratūra pranešė pradėdanti tarnybinį patikrinimą dėl prokurorų galimai padarytų tarnybinių pažeidimų likviduojant suskystintų dujų terminalo projektą (SGD).

Lietuva taikys papildomas sankcijas

Vilnius (ELTA) – Lietuva nutarė dėl papildomų sankcijų keliems Rusijos piliečiams. Kai šios sankcijos įsigalios, tiems asmenims, kaip ir esantiems Europos Sąjungos „juodajame sąrašė”, bus taikomi apribojimai patekti į šalį.

Pagal Lietuvos įstatymus ir nusišlovėjusią praktiką, šių asmenų tapatybės nėra viešinamos, tačiau užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius kiek anksčiau yra neatmetęs galimybės, kad bus solidarizuojamasi su latviais.

Latvija yra priėmusi nacionalinį sprendimą uždrausti įvažiuoti į šalį Rusijos dainininkams Olegui Gazmanovui, Josifui Kobzonui ir Valerijai.

Latvija yra priėmusi nacionalinį sprendimą uždrausti įvažiuoti į šalį Rusijos dainininkams Olegui Gazmanovui, Josifui Kobzonui ir Valerijai.

Keliavo lenkai – todėl kelias ir lietuviai

Vilnius (BNS) – Penki Seimo atstovai kitą savaitę vyks į Irano sostinę Teheraną, tai bus pirmasis Lietuvos parlamentarų vizitas į šią šalį. Jų ir dviejų Seimo kanceliarijos darbuotojų išvyka parlamento biudžetui kainuos 18,3 tūkst. litų.

Į Teheraną skrenda keturi tarp-parlamentinės ryšių su Iranu grupės nariai – Kęstutis Glaveckas, Aleksandras Zeltinis, Mečislovas Zaslavskas, Sergejus Ursulas. Kartu vyksta ir Seimo vicepirmininkas socialdemokratas Algirdas Sysas.

M. Zaslavskas teigimu, iš Europos Sąjungos atstovų Irane pastaruoju metu viešėjo tik Lenkijos ir Čekijos parlamentarų delegacijos.

Tai bus pirmasis Lietuvos parlamentarų vizitas Irane nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo.

Seimo delegacija ketina susitikti su Irano parlamento vadovu, užsienio reikalų komiteto pirmininku, tarp-parlamentinių ryšių grupės nariais.

JAV: Rusija pažeidė ginklų kontrolės sutartį

Washingtonas (ELTA) – Atlikdama branduolinės sparnuotosios raketos bandymą, Rusija pažeidė Vidutinio nuotolio branduolinių pajėgų sutartį, pasirašytą 1987 metais per šaltąjį karą, teigė JAV vyriausybė.

Neįvardijamas aukšto rango JAV pareigūnas nepateikė daugiau informacijos apie įtariamą pažeidimą, tačiau apibūdino tai kaip „labai rimtą” klausimą.

JAV prezidentas Barack Obama dėl šio klausimo parašė Rusijos vadovui Vladimirui Putinui.

vui Vladimirui Putinui.

Tai pirmas kartas, kai JAV vyriausybė viešai pareiškė kaltinimus, nors šis klausimas jau kurį laiką yra iškilęs.

Dvišalis susitarimas draudžia vidutinio nuotolio – 500–5 tūkst. 500 kilometrų – raketas.

JAV tai pareiškė padidėjus įtampai šalių santykiuose. Washingtonas kritikuoja Maskvą dėl įtariamo vaidmens Ukrainos konflikte.

Nori nutraukti kovas lėktuvo avarijos vietoje

Maskva (ELTA) – Rusijos užsienio reikalų ministras Sergejus Lavrovas, telefonu bendravęs su JAV valstybės sekretoriumi John Kerry, pritarė kovinių veiksmų nutraukimui aplink Ukrainoje numušto keleivinio lėktuvo nuolaužas.

Rusijos užsienio reikalų ministerijos paviešintame pranešime tvirtinama, kad Maskva ir Washingtonas „pritaria Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijai (...) dėl tarptautinio ir nepri-

klausomo (aviakatastros – ELTA) tyrimo ir kovinių veiksmų nutraukimo vietovėse, kuriose guli lėktuvo nuolaužas”

Trečiadienį, liepos 30 d. dėl intensyvių kovų tarp Ukrainos kariuomenės ir separatistų olandų ekspertams ir vėl nepavyko pasiekti numušto „Malaysia Airlines” lėktuvo nuolaužų. Ukrainos vyriausybės pareigūnai teigia, kad Donecko separatistai pradėjo dėti minas orlaivio liekanų prieigose.

Siūlo pripažinti Ukrainą svarbiausia sąjungininke

Washingtonas (ELTA) – Grupė Kongreso narių pateikė svarstyti JAV Kongreso Atstovų Rūmams įstatymo projektą dėl Ukrainos pripažinimo svarbiausia Amerikos sąjungininke už NATO ribų, taip pat dėl tiesioginės karinės pagalbos šiai šaliai.

„Istatymas igaliojūt Jungtinių Valstijų prezidentą pradėti dirbti su Ukrainos vyriausybe, kad būtų nustatyti jos poreikiai karinėje ir žvalgybinėje srityse, taip pat saugumo sferoje”, – sakoma pranešime.

„Mūsų įstatymo projekte siūloma pripažinti Ukrainą svarbiausia JAV sąjungininke už NATO ribų. Tai leistų aprūpinti šią šalį gyvybiškai svar-

biais ištekliais ir garantuoti jos saugumą, ką NATO siūlo Aljanso narėms”, – pareiškė demokratas Marcy Kaptur.

Aukštieji JAV kariuomenės vadai svarsto galimybę teikti Ukrainai tikslesnę žvalgybos informaciją, kuri leistų smogti prorusiškų sukilėlių turimiems raketų paleidimo įrenginiams.

Pranešama, kad Pentagonas ir žvalgybos agentūros tiria galimybes dalytis su Kijevu tikslesne, realiu laiku pateikiama informacija, kad vyriausybės pajėgos galėtų smogti sukilėlių raketoms „žemė-oras”, kuriomis buvo numušti keli Ukrainos kariuomenės orlaiviai.

Uždaromas seniausias Italijos laikraštis

Roma (ELTA) – Nuo rugpjūčio 1 d. uždaromas seniausias Italijos laikraštis „L'Unita”. Dėl to bus atleista 80 darbuotojų. Tai pranešama leidinio tinklalapyje.

Uždarymas susijęs su ekonominiiais sunkumais, su kuriais pastaruoju metu susidūrė laikraštis. Leidinio vadovybė teigia, kad ji nesutiko priimti pagalbos iš šalies.

Šiais metais „L'Unita” išeidavo 21 tūkstančio egzempliorių tiražu.

Laikraštį 1924 metų vasario 12 d. įsteigė Italijos komunistų partijos vadovas Antonio Gramsci. „L'Unita” buvo komunistų rupertas iki 1991 metų. Pastaruoju laikotarpiu leidinio politika buvo artima valdančiosios Italijos demokratų partijos pozicijai.

„Pussy Riot” narės apskundė Rusijos vyriausybę

Londonas (BNS) – Dvi Rusijos merginų pankroko grupės „Pussy Riot” narės kreipėsi į Europos Žmogaus Teisių Teismą (EŽTT), reikalavdamos priteisti kompensaciją iš Rusijos vyriausybės dėl jų įkalinimo.

Nadežda Tolokonnikova ir Marija Aliochina praleido už grotų 21 mėnesį, kai buvo suimtos ir apkaltintos chuliganizmu po 2012 metais surengtos protesto akcijos pagrindinėje Maskvos katedroje.

Jos buvo paleistos praėjusių metų gruodį pagal politinę amnestiją, tačiau dabar dainininkės prašo, kad Strasbūro EŽTT patrauktų atsakomybėn Rusijos pareigūnus.

Atlikėjos reikalauja joms priteisti po 120 tūkst. eurų (414 tūkst. litų) kompensaciją, taip pat dar po 10 tūkst. eurų

(34,5 tūkst. litų) teismo išlaidų.

„Jos nori, kad ši byla taptų precedentu, leidžiančiu rusams viešai pasisakyti dėl opijų politinių klausimų, net jeigu jų kalbų nepalaiko dauguma”, – sakė narėms atstovaujantis žmogaus teisių advokatų organizacijos „Agora” narys Pavelas Čikovas.

blog.amnestyusa.org

VERSLO NAUJIENOS

„Jukos“ turtas nusavintas politiniais motyvais

Rusija pralaimėjo beveik dešimtmetį trukusį bylinėjimąsi su buvusios didžiausios šalyje naftos pramonės grupės „Jukos“ akcininkais, kuriems privalės sumokėti 50 mlrd. JAV dolerių.

Reaguodamas į tai Rusijos užsienio reikalų ministras Sergejus Lavrovas pareiškė, jog bus pasinaudota visomis teisinėmis galimybės anuliuoti šią nutartį.

Buvusį „Jukos“ turtą dabar valdanti valstybinė „Rosneft“ išplatino pranešimą, jog jos verslui ir turtui toks teismo sprendimas įtakos neturės.

Hagos nuolatinis arbitražo teismas priteisė Rusijai sumokėti 50 mlrd. JAV dol. kompensaciją naftos bendrovės „Jukos“ akcininkų susivienijimui už nusavintą turtą ir padengti bylinėjimosi išlaidas. Tačiau Rusija žada skųsti teismo sprendimą.

Akcininkus vienijanti „Group Menatep Limited“ (GML) prašė 114 mlrd. JAV dol. Tim Osbourne, GML vadovas, atkreipė dėmesį, kad nepaisant perpus mažesnės priteistos sumos, ieškinys yra didžiausias istorijoje.

Hagos nuolatinis arbitražo teismas išaiškino, kad „Jukos“ turtą Rusijos vyriausybė nusavino politiniais motyvais.

Teismas įpareigojo Rusiją sumokėti kompensaciją iki 2015 m. sausio 15 d. Kitu atveju nuo tos datos bus pradėti skaičiuoti procentai. Be to Rusija, kaip bylą pralaimėjusi pusė, privalės padengti 65 mln. dolerių vertės teismo išlaidas. Per dešimt dienų Rusijos vyriausybę atstovavę teisininkai turi galimybę apeliuoti Nyderlandų teismuose. Iki šiol „Jukos“ akcininkai įvairių Vakarų šalių teismuose iš Rusijos vyriausybės ir valstybės valdomų kompanijų yra prisiteisę daugiau nei 600 mln. USD.

„Group Menatep“ nebeatstovauja buvusio „Jukos“ vadovo Michailo Chodorkovskio interesams, kuris savo akcijas yra pardavęs kitiems įmonės dalininkams – pastarieji prieš dešimtmetį, po „Jukos“ žlugimo, emigravo iš Rusijos.

Aršus Kremliaus kritikas M. Chodorkovskis ir jo verslo partneris Platonas Lebedevas buvo areštuoti 2003 metais bei nuteisti kalėti dviejose itin prieštaringai vertinamose bylose dėl sukčiavimo, vengimo mokėti mokesčius ir pinigų plovimo. 2013 metų pabaigoje Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas, siekdamas pagerinti jo šalies tarptautinį įvaizdį, suteikė malonę daugiau nei dešimtmetį kalėjime išbuvusiam M. Chodorkovskiui, kuris nedelsiant išvyko iš Rusijos. Po mėnesio Rusijos Aukščiausiasis Teismas nurodė nedelsiant paleisti P. Lebedevą, kurio baismės laikas turėjo baigtis šių metų gegužę.

Europos Žmogaus Teisių Teismas pernai liepą paskelbė, kad M. Chodorkovskio ir jo verslo partnerio P. Lebedevo teismas Rusijoje buvo nesąžiningas.

2006-ųjų vasarą Maskvos arbitražui pakako 14 minučių, kad priimtų sprendimą skelbti „Jukos“ bankrotą dėl valstybės pateiktų išpūdingo dydžio mokestinių pretenzijų. Po metų „Jukos“ turtas atiteko valstybės susivienijimui „Rosneft“, kuris iš aštuntos pagal dydį Rusijos naftos pramonės grupės tapo didžiausia šalyje.

BNS, „Draugo“ info

Rusijoje siekiama uždrausti „McDonald's“ produktus

Rusijos vartotojų apsaugos tarnyba pateikė ieškinį Maskvos teismui, siekdama uždrausti kai kuriuos „McDonald's Corp“ produktus, tarp jų mėsainius, pieno ir ledų kokteilus. Tokią informaciją teismo atstovas spaudai pranešė liepos 15 d. Regioninis vartotojų apsaugos agentūros „Rosпотребнадзор“ padalinys paprašė paskelbti kai kuriuos produktus nelegaliais dėl „netinkamų fizinių ir cheminių parametrų“, nurodo tarnybos spaudos atstovai naujienų agentūrai „Reuters“.

Tuo tarpu „McDonald's“ teigia kol kas negavusi jokių nusiskundimų iš „Rosпотребнадзор“ ir informacijos apie ieškinį neturinti.

Anot bendrovės, ji gamina patiekalus metodais, patvirtintais Rusijos pareigūnų.

ELTA

Valiutų santykis (2014 metų liepos 30 d.)

1 USD (JAV doleris) – 2,57 LTL

1 EUR (euras) – 3,45 LTL

1 AUD (Australijos doleris) – 2,42 LTL

1 CAD (Kanados doleris) – 2,38 LTL

1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 4,36 LTL

1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 2,20 LTL

Konkurencijos įstatymo pataisoms – Prezidentės veto

Prezidentė Dalia Grybauskaitė grąžino Seimui pakartotinai svarstyti Konkurencijos įstatymo pataisas, kurios esą sudaro sąlygas stambioms įmonėms už grubius konkurencijos pažeidimus atsipirkti neadekvačiai mažomis baudomis.

„Tai ne pirmas Seimo bandymas padėti didžiausioms šalies įmonėms apeiti konkurencijos taisykles ir išvengti adekvačios atsakomybės. Pasiūlymai dešimtimis kartų sumažinti baudas skatins monopolinių junginių augimą, o tai reiškia ir galimybes diktuoti kainas vartotojams“, – cituojama Prezidentė.

Seimo priimtos įstatymo pataisos leidžia įmonei, nepranešusiai Konkurencijos tarybai apie verslo sutelkimą į vienas rankas, dešimtimis kartų sumažinti pinigines baudas. Numatoma, kad jeigu nepranešimas apie koncentraciją reikšmingai neapribojo konkurencijos, didžiausia bauda įmonei galėtų siekti vos 150 tūkst. litų. Iki šiol už tokį pažeidimą Konkurencijos taryba galėjo taikyti baudą iki 10 proc. verslo įmonės metinių pajamų – toks reguliavimas vyrauja ir Europos Sąjungoje.

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad priimant Konkurencijos įstatymo pataisas nebuvo gauta Specialiųjų tyrimų tarnybos antikorporacinio vertinimo išvada, taip pat nebuvo atsižvelgta į Europos teisės departamento ir Konkurencijos tarybos pastabas.

Baudos už koncentracijos pažeidimus procentine išraiška yra skaičiuojamos nuo bendrųjų metinių įmonių pajamų ir kitose ES šalyse – Vokietijoje, Nyderlanduose, Suomijoje, Lenkijoje, Vengrijoje, Čekijoje, Belgijoje, Bulgarijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje, Italijoje.

Europos Komisijos ir ES Teisingumo Teismo praktikoje nepranešimas apie koncentraciją yra laikomas sunkiu konkurencijos teisės pažeidimu.

ELTA

Latvija ketina paskersti 40 tūkst. kiaulių

Latvija, siekdama užkirsti kelią afrikinio kiaulių maro plitimui, ketina paskersti apie 40 tūkst. kiaulių, pareiškė žemės ūkio ministras Janis Duklavs. Jis patikslino, jog kiaulės būtų masiškai skerdziamos rajonuose, kur paskelbta ypatingoji padėtis, taip pat buferinėse zonose.

Nacionalinės statistikos žinybos duomenimis, šių metų pradžioje šalyje buvo 367,5 tūkst. kiaulių.

Maras Latvijoje pirmą kart oficialiai patvirtintas prieš mėnesį – mirtinai pavojingos kiaulėms ir šernams ligos atvejai nustatyti šalies rytiniame Latgalės regione, Baltarusijos pasienyje.

Lietuvos pareigūnai teigia, kad vertinant afrikinio kiaulių maro grėsmę ir imantis priemonių, svarbu aiškiai žinoti, kokia situacija yra Baltarusijoje. Tačiau Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba sako informacijos iš Baltarusijos gaunanti per mažai.

Europos bendrovė „ERGO Insurance“ Lietuvoje, apdraudusi „Idavang“ kiaulių ūkį Rupinskų kiaulių auginimo komplekse, kuriame prieš porą dienų buvo užmigdyta 19 tūkst. kiaulių, užregistravo draudžiamąjį įvykį ir pasibaigus oficialioms procedūroms išmokės savininkams pagal draudimo sutartį priklausancią kompensaciją. Kol nėra galimybės tiksliai įvertinti ūkiui padarytą žalą, draudikai nėra apskaičiavę ir tikslios išmokos sumos, tačiau jau neabejojama, kad ji gali siekti keletą milijonų litų.

„Idavang“ ūkio Ignalinos rajone savininkai kiaules buvo apdraudę „ERGO Insurance“ gyvūnų draudimu: apdraustos pačios kiaulės, įskaitant ir ekonomiškai pagrįstas žalos atveju vietos tvarkymo ir utilizavimo išlaidas. Nors kiaulių ūkiui padaryta žala – milžiniška, draudikai šį atvejį vadina geru ir pamokomu pavyzdžiu kitiems Lietuvos ūkininkams, kai pagal pasaulinę praktiką gyvūnų auginimo įsivertina epidemijų ir kitas neprognozuojamas rizikas ir nelaimės atveju maksimaliai sumažina patiriamą žalą.

Spėjama, kad kiaulių auginimo susidomėjimas gyvūnų draudimu artimiausiu metu turėtų išaugti. Tačiau apdrausti kiaulių fermas nuo tokių pavojų dabar nebus taip paprasta, nes užkrato rizika smarkiai išaugo.

„Draugo“ info

JAV šiemet uždare jau 14 bankų

Ilinojaus valstijos reguliavimo institucijos nutraukė banko „GreenChoice Bank“ veiklą – tai jau keturioliktas nuo metų pradžios šalyje uždarytas bankas, pranešė JAV indėlių draudimo korporacija (FDIC).

Šioje valstijoje šiemet bankrutavo jau keturi bankai.

faktai.lt

Parengė Vitalius Zaikauskas

Jei kada nors pasigestų manęs *Terra Rumsiskensis*...

Prisimenant 110-ąsias Jono Aiščio gimimo metines

Pokalbis su savimi

Vaikine, prisimeni 1971 m. pavasarį? Tau buvo 17-ka, lankei gimnaziją. Buvai išimylėjęs – šįsyk „cheerleader“. Italų kilmės – bet ne tamsiaplaukė. Tos „cheerleaders“ buvo vistik „pavojingos“. Savo entuziazmą jos ugingai žarstydavo tiek futbolo aikštėse, tiek krepšinio salėse. Jų akrobatiniai saliotai, raketos išjudindavo žiūrovų emocijas. Tą „cheerleader“ stebėdavo ne rungtyne, o per pietų pertrauką iš tolo. Supratai, kad su tavim į pasimatymą ji neis – nebuvai atletas. Net nemokėjai tvirtu smūgiu su beisbolo lazda suduoti per skriejančią kamuolį... Užtat likimas tave atidavė Meno Mūzoms. Priklausei dramos būreliui. Atsimeni, kiek juoko scenoje sukeldavai žiūrovui? Mėgai tapyti. Dievinai klasikinę muziką. Nuolat išimylėdavo Čikagos lietuvių operos scenoje ar WFMT eterijoje „mirštančias“ Verdi herojes...

Ko gero, nepažmiršai kokių lauktuvių tėvai tau atvežė iš savo viešnagės Toronte? Lietuvišką knygą. Ir ne bet kokią – Jono Aiščio *Poeziją*. Stora knyga – per 400 puslapių! Rinktinę spaudė Tėvai Pranciškonai Brooklyne. Mama ir tėtis dalyvavo tos knygos sutiktuvėse ir paprašė autoriaus, kad jis tituliname puslapyje tau pasirašytų. Jo autografas gan kuklus: „Raimundui Lapui. Jonas Aistis. Toronto, 1971. V. 31.“ Tačiau tai buvo itin brangi dovana, mat po dienos buvo tavo gimtadienis!

Niekada nemanėi, kad Aiščio poezija lydės tave per viso gyvenimo slenksčius – ir liūdnius, kartais net pavojingus, ir nostalgiskai malonius, optimistiškus, spalvingus. Aiščio parašas – irgi neatsitiktinis.

Jis pradėjo tavo lietuvių autorių autografuotų knygų kolekciją. Vyresnio amžiaus inteligentai iki šiol dosniai prisideda prie šio paveldo išsaugojimo projekto, atsiųsdami autografuotų knygų.

Akivaizdu, kad Aistis „nemo-kėjo“ rašyti autografą. Štai jo poezijos rinktinėje „Sesuo buitīs“ (1951 m.) įrašas itin kuklus: „p. Antanui Masioniui. Jonas Aistis. 1952. 4. 27.“ Knyga „Kristaliniame kars-te“ (1957 m.) užrašyta taip pat lakoniškai: „Dr. K. Bobeliui. Jonas Aistis“. Išraiškingesni autografas su dedikacija yra Aiščio rinktinėje „Pilnatis“ (1948 m. Schweinfurtas, Vokietija), tačiau įrašo autorius – ne poetas, o knygos leidėjas Liudas Vismantas. Jis savo ranka vienai lietuvaitei užrašė: „Nuobodžioms valandoms atėjus pasiskaityk šią knygelę – suteiks šiek tiek 'dūšiai' šilumos. Zosytė – Liudas. 1947.III.17. Bavarija“.

Dabar supratai, kodėl pamilai poeziją – atrasdavai joje „dūšiai šilumos“...

Acū Didžiajam Poetui už pačias nuostabias eiles: *Gyvenimas tai kaip graži kelionė – išsi-rengi, keliauji ir grįžti atgal...*

Grenoblio universiteto fonetikos kabinete. Pirmas iš dešinės – Jonas Aistis, antras iš kairės – Algirdas Julius Greimas

Poetas Jonas Aistis studentavimo metais

Poetas, eseistas Jonas Aistis gimė 1904 m. liepos 7 d. (senuoju stiliumi per Jonines, birželio 24 d.) Kampiškėse, Kauno rajone. Tikroji pavardė – Aleksandravičius. Iki 1929 m. po kūrinius pasirašydavo Jono Aleksandravičiaus vardu, nuo 1929 m. – Jono Kosso-Aleksandravičiaus, o nuo 1940 m. tapo Jonu Kuosa-Aleksandriškiu. Aleksandravičiaus pavardė į Aiščio oficialiai pasikeitė 1952 m. Šią pavardę perėmė žmona Aldona, dukra Vakarė, sūnūs Mindaugas ir Margiris.

1907 m. Aleksandravičių šeima iš Kampiškių išsikėlė į Rumšiškės, kur tėvas pasistatė kalvę ir dirbo savo amato darbus. Jonas išmoko skaityti 1909 m., būdamas puspenktų. Mamos paliepimu skaitė ir garsiai, o maldas – giedodavo. Knygas mėgęs tėvas sūnų įvedė į knygų pasaulį. Garsiai skaitomi tekstai padėjo suvokti, kad turinys adresuojamas ir kitiems žmonėms.

Pats Jonas Aistis minėjo, kad poetu jį padarė gimtinės aplinka, įstabus jos grožis. Literatūros pasaulis pratęsė tai, ką regėjo poeto vaizduotė, prigimtis ir noras atskleisti subtilybes. Ypač reikšmingas vaikystėje darže atsitiktinai rastas išblukęs knygos puslapis su užrašu: „Mes gyvenome prie upės, anapus upės juodavo miškas. Vasarą eidova upėn maudytus, o miškan uogautų, grybautų ir riešutautų“. Palipęs į piliakalnį rastą puslapį su dideliu susijaudinimu dangui ir žemei skaitė, vasarą jį slėpė kluono rastų sąsparaus plyšyje, o žiemą – troboje. Užėję kaimynai knygos lapą susuko, įpylė tabako ir paleido dūmais... Pastarasis

puslapis Joną buvo gerokai paveikęs, kaip literatūrinės tikrovės ir fantazijos ženklas.

Igijęs piemenystės patirties Rumšiškių apylinkėse, 1919 m. baigė Rumšiškių pradžios mokyklą. Net penkios Aleksandravičių kartos gyvenimą praleido prie pat Vytauto Didžiojo vieškelio, vedančio iš Kauno į Trakus, Vilnių ir Gardiną. Giminėje visada atsirasdavo senolis, kuris papasakodavo vaikams ar anūkams vieškelio istoriją ir kitų iš kartos į kartą perduodamų dalykų (bajoriškos kilmės trupinėlius). Dabar to vieškelio dalis yra Kauno marių dugne. Į jaunuolio sąmonę įsigėrė pagarba tėvams, gimtinei, darbui, kitam žmogui, begalinė meilė gamtai. Vėliau Jonas Aistis, grįždamas prie brangių šeimos temų, rašė brolio Juozo sūnui Justinui: „Aš tiek išmokau iš savo tėvo, ir jis man tiek yra davęs, ko nei vienas profesorius, nei vienas mokytojas, o aš jų turėjau visą šūsnį, nėra davę (1968 m. lapkričio 13 d.)“.

Kiekviena parašyta eilutė – išgyventa, apmąstyta

1919 m. rugsėjo 1 d. Jonas išlaikė egzaminus į Kauno „Saulės“ gimnazijos II klasę ir išvažiavo gyventi į Kauną. Tėvai sutiko su sūnaus pasirinkimu ir padėjo materialiai. Gimnazijoje išmoko rusiškai, lenkiškai, labai daug skaitė, domėjosi tapyba, piešė, pirkė garsių dailininkų darbus vaizduojančius atvirukus. Artimesnė pažintis su bendramoksliais literatais Petru Juodeliu bei Antanu Miškiniu ir mirusio draugo Ričardo Mirono atminimui parašyta alegorija paskatino pasukti į poetinį vieškelį. Gimnazijoje jis sukūrė apie dešimt eilėraščių. Petras Juodelis ir Antanas Miškinis jau spausdinosi periodiniuose leidiniuose, o Jonas Aistis daugiau skaitė viešai. Pirmąjį eilėraščių „Gegutėlė“ 1926 m. išspausdino *Ateityje*. Bundantis poetas 1922–1926 m. dalyvavo Rumšiškių jaunimo rengimuose vaidinimuose. 1927 m. pavasarį baigė Kauno valstybinę „Aušros“ gimnaziją. Rudenį tapo Vytauto Didžiojo universiteto studentu. Pragyvenimui užsidirbdavo tarnaudamas raštininku Žemės ūkio banke. Studijas po trejų metų nutraukė ir tik 1936 m., gavęs stipendiją, tęsė mokslus – studijavo filologiją, prancūzų kalbą ir literatūrą Grenoblio universitete (1936–1940), kuriame 1944 m. apgynė disertaciją *Evangelijos tekstų vertimų į senąją provansalų kalbą lingvistiniai etidai*.

Pirmasis poezijos rinkinys *Eilėraščiai* pasirodė 1932 m. Tai buvo neeilinė, ilgai rengta ir iš karto poeto talentą at-

Antanas Miškinis ir Jonas Aistis

Aistis su savo žmona Aldona Putname 1951 m.

Aistis su jaunaisiais šatrijiečiais po jo literatūros vakaro Čikagoje 1968 metais. Centre šalia poeto – Elenutė Bradūnaitė, buvusio *Draugo* redaktoriaus Kazio Bradūno duktė.

skleidusi knyga, kurią skaitytojai ir kritikai sutiko palankiai. Po to buvo išspausdinti rinkiniai *Imago mortis* (1933), *Intymios giesmės* (1935), *Užgesę chimeros akys* (1937). 1938 m. už rinkinį *Užgesę chimeros akys* paskirta Valstybinė literatūros premija. Pateikimo premijai akte pažymėtos svarbiausios, išskirtiniausios poeto savybės: „ritmikos, melodikos, rimo ir frazės struktūros atžvilgiu yra pasiekęs aukštą tobulumą; išryškina tragingą mūsų laikų žmogaus likimą; lietuvišką nuotaiką ir pasaulėjautą sieja su universalinėmis idėjomis“. Poetas, sąmoningai suvokdamas poeto ir skaitytojo vaidmenį ir išraišką, tapo lyrikos grynuoliu. Kiekviena Jono Aisčio parašyta eilutė yra išgyventa, išmaštyta, dėl rimo ar ritmo nepamastas nė vienas žodis, kurį diktavo siela ir kuris atėjęs iš prigimties.

Būti – nebūti?

1939 m. dalį laiko poetas praleido Lietuvoje. Jis mąstė mąstė, ką daryti: likti Lietuvoje ar grįžti į Grenoblį. Tėvas patarė važiuoti, išlaikyti egzaminus ir grįžti su diplomu. 1939 m. lapkričio 30 d., palydėtas į stotį draugų Kazio Binkio, Antano Miškinio, Antano Rimydžio, išvažiavo į Prancūziją. Iš Lietuvos išvyko visiems laikams. Net tėvas ištarė, kad gyvi nebebusimats. 1940 m. Jonui Aisčiui įteiktas Grenoblio universiteto prancūzų kalbos, literatūros ir medievistikos diplomai.

1940 m. išleista rinktinė *Poezija*. Poetas paštu išsiuntė į Lietuvą knygas ir rankraščius, pats irgi norėjo grįžti. Tuo metu Lietuvoje jau šeimininkavo okupantų primesta vyriausybė, pasienyje lietuviškas pasas nebebuvo pripažįstamas. Antrasis pasaulinis karas pakoregavo asmeninį ir kūrybinį kelią. Ištisus 50 metų Lietuvos skaitytojai neturėjo naujų Jono Aisčio knygų. Tik 1988 m. išleista prof. Vytauto Kubiliaus parengta kūrybos rinktinė *Katarsis*.

1944–1945 m. Jonas Aistis dirbo Nicos archyve ir Paryžiaus nacionalinėje bibliotekoje. 1946 m. sausio 30 d. išvyko į New Yorką. Marianopolio kolegijoje dėstė lietuvių kalbą. Laisvosios Europos komitetui rengė okupuotos Lietuvos laikraščių ir knygų analitines apžvalgas. 1948 m. išrinktas JAV lietuvių rašytojų draugijos pirmininku, 1950–1951 m. buvo susivienijusios lietuvių rašytojų draugi-

jos pirmininkas. Nuo 1958 m. dirbo Kongreso bibliotekoje Washingtone.

Rinkiniuose *Be tėvynės brangios* (1942), *Nemuno ilgesys* (1947), *Sesuo buitis* (1951), *Kristaliniame karsite* (1957 m.) išdainuotas tėvynės ilgesys. Parašė esė knygas *Dievai ir smūtkeliai* (1935 m.), *Apie laiką ir žmones* (1954 m.), *Milfordo gatvės elegijos* (1969 m.), kurios kupinos vaizdingų atsiminimų, lietuvių tautos istorinio likimo išgyvenimų. Parengė Jurgio Baltrušaičio *Poeziją* (1948 m.), Kazio Binkio *Lyriką* (1952 m.), *Laisvės kovų dainas* (1962 m.), su Antanu Vaičiulaičiu sudarė Lietuvių poezijos antologiją. Vienoje eilėraščio eilutėje poetas labai ramiai tarsteli: „Ateini ir randi mane rašantį“.

Didelę laiko dalį Jonas Aistis skirdavo laišku rašymui. Pasak prof. Vytauto Kubiliaus, iš malonybinių žodelių jis lipdė embleminį Lietuvos vaizdą – savotišką medalioną, kurį emigrantas galėtų pasiimti ir neštis su savimi. Brolio sūnui Justinui Aleksandravičiui poetas rašė, kad jei „kada nors pasigestų manęs Terra Rumsiskensis, tai norėčiau ilsėtis netoli savo tėvų“ (1972 m. spalio 21 d.).

Jonas Aistis mirė 1973 m. birželio 13 d. Washington, DC. 2000 m. birželio 29 d. poeto urna su palaikais perlaidota Rumšiškėse.

Poeto kūryba ir atmintis – gyva

1997 m. liepos 12 d. Rumšiškėse atidarytas Jono Aisčio muziejus. Jame kaupiama daiktinė, pasakojamoji ir vaizdinė medžiaga apie poetą, jo gimines, draugus, gyventą aplinką. 1989 m. įsteigta Jono Aisčio literatūros premija. Konkurso būdu ji skiriama už Jono Aisčio kūrybos palikimo tyrinėjimą ir populiarinimą, paskelbtus mokslinius ir publicistinius darbus apie poeto gyvenimą, kūrybą, pilietiškumą ir kitus aspektus, papildančius poeto biografiją, už reikšmingiausius pastarųjų dvejų metų meninės kūrybos darbus, kuriuose jaučiamas aistiškos dvasios puoselėjimas.

Premija kasmet įteikiama birželio mėnesį, Kaišiadorių rajone, ant Dovainonių kaime esančio Mergakalnio minint Jono Aisčio 100-ąsias gimimo metines, per „Poezijos pavasarį“. Jai pristatomi – rašytojai ir kultūros veikėjai. Pirmoji ja apdovanota aktorė Virginija Kochanskytė. Taip pat buvo apdovanoti poetai Jonas Juškaitis, Stanislovas Abromavičius, Robertas Keturakis ir kt., literatūrologas Vytautas Kubilius. 2014 m. ši garbinga premija įteikta poetui Julijui Kelerui.

Parengė Raimundas Marius Lapas

25 metų sukakties proga „Baltijos kelias“ atgims iš naujo

Virtualioje erdvėje prasidėjo interaktyvus projektas, kuris kviečia vėl susiburti tuos, kurie susikibę už rankų stovėjo „Baltijos kelyje“ prieš 25 metus.

Iniciatyvos paskyroje Facebook.com/BaltijosKelias įkurta skaitmeninė archyvinė nuotraukų galerija, kurioje kiekvienas galės ne tik atgaivinti prisiminimus, bet ir pasidalinti jais – atsiųsti turimų nuotraukų iš „Baltijos kelio“. Visi paskyros lankytojai kviečiami ieškoti pažįstamų veidų – savo, artimųjų, draugų ar pažįstamų, žymėti juos, komentuoti, dalintis nuotraukomis ir prisiminimais.

„Baltijos kelias“ – tai gyva beveik 2 mln. žmonių grandinė, kuri 1989-ųjų rugpjūčio 23 d. sujungė tris valstybes – Lietuvą, Latviją ir Estiją – laisvės ir nepriklausomybės vardan.

„Šiandien stebėdami, kas vyksta Ukrainoje, informacinius karus, turime skirti ypatingą dėmesį mūsų tautos laisvės pamatams ir dar labiau sustiprinti tapatybę, pilietiškumo pajautimą“, – sako Lietuvos kultūros ministro patarėja Dalia Vencevičienė.

Projekto partnerio Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos Komunikacijos ir teisių valdymo departamento vadovas Arnas Zuikis pabrėžia, kad iniciatyvos tikslas – priminti, kad esame laisvi ir tai pasiekėme tik mūsų pačių dėka.

„Mūsų praeitis dovanuoja laisvę kurti rytojų, o koks jis bus – sprendžiame mes, todėl dabar – geriausias metas pamatyti, kokie ryžtingi, apsisprendę ir vieningi buvome tada, kokie esame dabar. Tai prasmingai atspindi ir projekto šūkis: „Koks tu ir aš – tokia ir Lietuva“, – teigia A. Zuikis.

Šiai idėjai ir šūkiui pritaria ir Kultūros ministerijos atstovė, kuri teigia, jog jaunimo pilietinis ir tautinis ugdymas dabar yra itin svarbus. Pasak D. Vencevičienės, džiugu matyti, kad žmogus, kultūrinėje terpėje atrandantis save bei sau suprantamus ir rūpimus dalykus, sunkiau pasiduoda išorės ideologijoms ir įtakoms, galios struktūroms neatiduoda savo pasirinkimo, kritinio mąstymo ir kūrybingumo. Tad šis projektas bus vienas iš tų, kuris ragins būti aktyviais valstybės gyvenime.

„Baltijos keliui – 25“ organizatoriai ypač kviečia prie projekto paskyros „Facebook“ puslapyje prisijungti tuos, kurie prisiminimų apie „Baltijos kelią“ neturi – jiems archyviniai kadrai iš arti papasakos apie šį istorinį įvykį, kad ir jų širdyse apsigyventų brangios ir didingos akimirkos.

Už archyvinės nuotraukos projekto organizatoriai dėkingi Lietuvos centriniam valstybės archyviui ir M. Mažvydo bibliotekai.

2004 m. „Lietuvos paštas“ išleido Aušrelės atkevičienės suprojektuotą vieno lito nominalo pašto ženklą poeto Jono Aisčio atminimui.

Jei liepos 29 d. išspausdinta ištrauka iš „Karklo diego“ jums pasirodė pažįstama – neklydote, netyčia ją pakartojome. Kviečiame ją skaityti toliau.

Šalia mėsos verslo, lietuviškos tapatybės ženklais galėjo rūpintis kepyklos. Jose kepama duona – svarbi lietuvių mitologijos ir papročių dalis. Po II pasaulinio karo į platesnę (ne tik lietuvių diasporos) rinką iš Mičigano fermos pateko ir tradicinis lietuviškas baltas varškės sūris, kurio pavadinimas sutapo su fermos savininko vardu – *Andrulis*. Jo gamybą 1942 m. pradėjo J. ir A. Andriulių įmonė *Michigan Farm Cheese Dairy*, įsikūrusi Fountain miestelyje. *Sūris* ir lietuviškos tradicijos gajumas turi atskirą ir ilgą istoriją Amerikoje. 1958 m. įmonė per dieną galėjo pagaminti apie 25 000 svarų sūrio ir buvo didžiausia lietuviška maisto pramonės įmonė JAV³⁹³.

Minėtina dar viena ūkinio gyvenimo ir verslo sritis, kuri lietuvių kolonijose buvo identifikuojama kaip labai lietuviška: tai tavernos, smuklės ir restoranai. Kol lietuviai vis dar gyveno kompaktiškai, kol buvo įmanoma išvaizduoti Čikagos Marquette Parko tipo lietuvišką miestelį su dvidešimt tūkstančių gentainių vienoje vietoje, tol lietuviškos smuklės buvo svarbi verslo ir bendruomenės komunikacijos vieta. Svaigiųjų gėrimų vartojimas ir su tuo susiję linksmybės ir liūdnumai lietuvių kolonijose vis dar buvo skiriamasis bruožas.

*Mažiau populiarai, bet labai reikšmingai, lietuvių valdoma biznio šaka yra tavernos ir restoranai. Dar iš prohibicijos laikų nemažai lietuvių ištraukė į tavernų biznį. Tai specialaus mokslo nereikalaujanti, bet labai pelninga biznio sritis. Kiek visoje Amerikoje turime lietuvių tavernų lankytojų, sunku pasakyti, nes tokios statistikos neturime. Tačiau iš kai kurių duomenų galime spėti, kad tas skaičius gana žymus. Vien Chicagoje esama iki 2 000 lietuvių laikomų tavernų. Nors daugumas tokių tavernų yra mažos, daugiausia savo tautiečių gyvenamose vietovėse su siauru „kostumerių“ skaičiumi. Tačiau esama ir gana prabangiai įrengtų klubų, skirtų pirmos rūšies „kostumeriams“. Tavernų biznis, kuris duoda pragyvenimą dideliame skaičiui mūsų tautiečių, tur būt ir ateityje pasiliks viena iš svarbesniųjų lietuvių verslo šakų Amerikoje.*³⁹⁴

Gėrimų paklausa siejosi su jų prekybos verslu. Nepriklausomos Lietuvos laikais alkoholiniai gėrimai iš jos pasiekdavo amerikiečių smukles. Šiek tiek buvo pajudėjęs ir lietuviškos degtinės, midaus, *Trejų devynerių* importas. Tai turėjo tam tikrą poveikį rinkai ir papročiams. Lietuvių tavernų linksmybės konkuravo su airių girtuoklytės kultūra, o gėrimus su lietuviškais pavadinimais kartais gamindavo ir vartodavo net kitataučiai.

Pripažintina, kad naujai atsikraustę DP kartos lietuviai Amerikoje įrodė veržlumą. 6 deš. Ildefonsas Šatkauskas su keliais kitais *dipukais* Thornton, Ill. įsigijo nedidelį bravorą, kuris kaip mat ėmė tiekti Čikagos lietuvių smuklėms lietuvišką alų Balta Meška³⁹⁵. Likimo ironija: tuo metu, kai emigrantai klįjavo savo alaus pavadinimo etiketes, tolimojo Šiaurės Sibiro snieguose kiti lietuviai – tremtiniai – galėjo su liūdesiu stebėti jas vaikščiojančias laisvėje.

Nors technika ir inžinerija buvo po karo labai patrauklūs dalykai, kurių link krypo studijuojančios jaunuomenės ir jos tėvų interesai, tačiau šioje srityje greitai ir išradingai verslo viršūnės

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

133

Laikraščio „Dirva“ redakcija, Cleveland, OH

nebuvo pasiektos. Lietuviai profesionalai pasižymėjo samdomo darbo vietoje, rečiau – imdamiesi nuosavo verslo šioje srityje kūrė. Kita vertus, audringas pokario Amerikos ekonominis vystymasis, milžiniški kontraktai, atsirandantys įgyvendinant Maršalo planus atstatomoje Vakarų Vokietijoje, atvėrė geras proveržio galimybes lietuvių *kontraktoriais*. Geriausias sėkmingo didelio verslo pavyzdys – Juozo Kazicko ir Kęstučio Valiūno bendrovė *Neris International Trade Company*, gana greitai uždirbusi milijonus dolerių tokių kontraktų dėka. Bendrovė gavo užuomazgą dar pokarinėje Vakarų Vokietijoje, vėliau perkėlė savo centrą į Niujorką. Ji labai sėkmingai plėtojo verslą eksporte, importe, finansų srityje, jūrų transporte, Amerikos fabriku li-

cencijavime Europoje ir kitur.³⁹⁶ Užsišpyręs verslumas, europietiška patirtis ir sėkmė – tai buvo šios istorijos svarbiausi bruožai.

Senieji lietuvių kolonijų ekonominio gyvenimo bruožai pamažu nyko: Rytų pakrantės siuvėjų mažėjo. Gausiai buvo susibūrę lietuviai siuvėjai Bostone. Prieš I pasaulinį karą buvo apie 700 siuvėjų unijai priklausiusių narių, o 1960 m. jų buvo likę 150³⁹⁷. Pensilvanijos anglis ir su kasyklomis susiję darbai taip pat sumenko, o *mažoji Lietuva Šenandoriuje* (Šenandoa) ir kituose kadaise lietuviškai kalbėjusiuose kalnakasių miesteliuose tyliai geso. Naujų pokario imigrantų iš DP būrio čia mažai prisidėjo, niekas negalėjo gauti nei kolonijų lietuviškumo, nei amerikietiškos svajonės. Kantriai į

mokslus leisti vaikai greitai išsiskirstydavo po naujas karjeros vietas, vailydamiesi iš paskos darbo vietų ir didesnių uždarbių galimybių.

Rašytojas Kazys Almenas savo detektyviniame romane *Sauja skatikų* labai jautriai aprašė 70-ųjų pradžios *Šenandorių*:

Švento Jurgio bažnyčios du masyvūs keturkampiai bokštai buvo aukštai išsišovę virš miestelio. Bepigu jiems išsišauti; pats naujusias namas čia buvo statytas maždaug Antro pasaulinio karo metu. Nuo to laiko augimas ir statymas Shenandoah mieste visai sustojo, tad bažnyčia išsaugojo tą per šimtmečius priimtą dydžių santykį su aplinka, kuris dabar taip retai beužtinkamas, kad atrodo neįprastas. (...) Siauroji gatvė priešais bažnyčią tebebuvo visiškai tuščia. Raudonom plytom grįstas šaligatvis buvo įdubęs, ir vietomis pro plytų tarpus kalėsi žolė.

Pokarinis mažosios Amerikos Lietuvos sostinės likimas atsiskleidė herojaus akivaizdoje. Jis jautėsi, tarsi būtų įžengęs į kažkokio istorinio filmo scenovaizdį. Jo vaizduotės ekrane šmėkšteli praėjusio gyvenimo scenos:

Štai čia, ant tų kojų nuzulintų laiptų, kadaise stovėjo skarotos moterys, atėjusios užprašyti mišių už kasyklose žuvusius vyrus. Ten prie bažnyčios durų arkų, prieš sumą stoviniuodavo nuo caro kariuomenės pabėgę ūsuoti ūkininkaičiai, sudiržusiom rankom mažžemių sūnūs, kuriems gimtojoje Lietuvoj nebeliko atrėžtino sklypo, ir šiaip lengvesnio duonos kąsnio užsigeidę judresnieji kaimo bernai. Ne vienas jų, prieš žengdamas vidun, nusigrėždavo šonan ir dar kartą stengdavosi iškosėti tas giliai įsedusias antracito dulkes. Dauguma jų jau nebeiškosėdavo. Tokių jau čia anglį kasė kadaise. Paskutinės mylios į Shenandoah vedė per supiltas kasyklų atmatų kalvas. Ne vieną, ne tužina... Visa žemė aplink Šenandorių buvo išversta, iščiulpta, išnaudota. Palikta juoda su kyšančiom aštrių uolų atplaišom. Palikta nereikalinga, kaip ir pats Shenandoah miestas...³⁹⁸

393. Kučas, Antanas. *Amerikos lietuvių istorija*, p. 502.

394. Simutis, Anicetas. *Pasaulio lietuvių žodynas*. Niujorkas, 1953, p. 152–153.

395. Ten pat, p. 153.

396. Kučas, Antanas. *Amerikos lietuvių istorija*, p. 510.

397. Ten pat, p. 505.

398. Almenas, Kazys. *Sauja skatikų*. Čikaga: Ateities literatūros fondas, 1988, p. 16–17.

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA

Asmeninių siuntų tel.:
708-907-3000

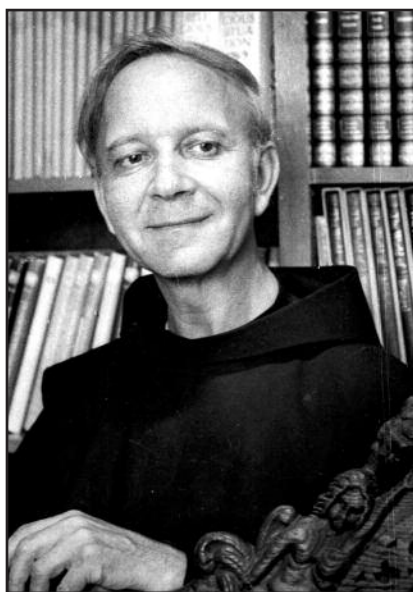
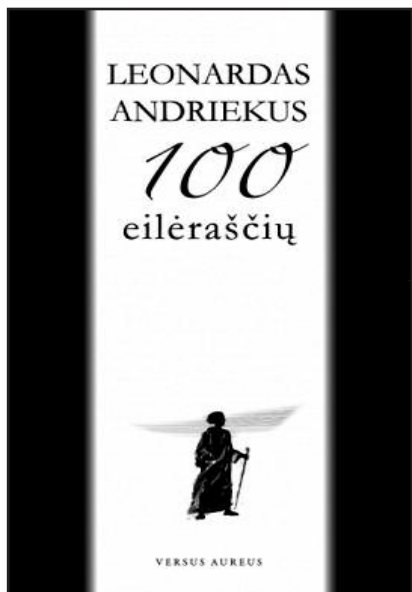
Siuntinių paėmimas iš namų:
630-774-2136

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

SMILGA 2819 83rd St. Darien, IL 60561 Tel: 630-427-0929
EXCEL INSURANCE 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700
ATLANTIC EXPRESS CHICAGO 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
LITHUANIA PLAZA 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
KUNIGAİKŠČIŲ UŽEIGA 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
RŪTA 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
ALWAYS WITH FLOWERS 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
EURUS DELI 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
BALALAIKA MUNDELEIN 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
WONDERS OF NATURE 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-229-9450
BOČIU MENĖ 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)

Centrinio ofiso adresas.:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Išleista iki šiol niekur neskelbta L. Andriekaus eilėraščių knyga

Išleista išeivijos poeto, kunigo pranciškono Leonardo Andriekaus poezijos rinktinė „100 eilėraščių“, kurioje surinkti anksčiau neskelbti poeto eilėraščiai, kurti 1947–2003 metais. Leidinį sudarė Vilniaus universiteto Lietuvių literatūros katedros filologijos doktorantas Dainius Sobeckis.

Paskutiniojo poeto eilėraščių rinktinė „Pasilikau tik dangų mėlyną“ Lietuvoje išleista dar 1991-aisiais.

Išeivijoje L. Andriekus išleido poezijos rinkinius „Atviros marios“ (1955 m.), „Saulė kryžiuose“ (1960 m.), „Naktigonė“ (1963 m.), „Po Dievo antspaudais“ (1969 m.), „Už vasaros vartų“ (1976 m.), „Atmink mane, Rūpintojėli“ (1985 m.), „Balsai iš anapus“ (1988 m.), „Ko liūdi, mano siela“ (1991 m.). Kelios poeto kūrybos rinktinės užsienyje buvo išleistos ir anglų kalba.

Kunigo poezijoje vyrauja religiniai ir patriotiniai motyvai, lyriški Lietuvos peizažai; jai būdingas nuoširdumas, intymus ir skaidrus pasaulėvaizdis.

L. Andriekus gimė 1914-aisiais Skuodo rajone, jaunystėje įstojo į Kretingos pranciškonų vienuolyną ir mokėsi Kretingos pranciškonų progimnazijoje. Prieš Antrąjį pasaulinį karą pranciškonų vyresnieji jį išsiuntė studijuoti teologiją universitetuose Austrijoje ir Italijoje, kur apsigynė daktaro disertaciją.

Nuo 1946 metų Leonardas Andriekus gyveno Jungtinėse Amerikos Valstijose, aktyviai dalyvavo lietuvių išeivių veikloje, ėmėsi leisti ir redaguoti „Aidų“ žurnalą, dabar leidžiamą Lietuvoje „Naujojo židinio-Aidų“ pavadinimu, jo garbės redaktoriumi buvo iki pat mirties 2003-aisiais.

ELTA

**„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti
„Draugą“ internete be jokio
papildomo mokesčio.**

Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:
administracija@draugas.org
ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Čikagos širdyje – akcija Baltijos keliui atminti

Mieli lietuviai,

rugpjūčio 23 d., šeštadienį, 3 val. p. p. susirinkime Čikagos Daley Plaza aikštėje (50 W. Washington St., Chicago, IL 60602) kartu su mūsų broliais latviais, estais, amerikiečiais, ukrainiečiais bei kitų demokratiją mylinčių tautų atstovais ir dalyvausime akcijoje „Embrace Freedom the Baltic Way“. Koncertuos dainuojančios revoliucijos simbolis, grupės „Antis“ įkūrėjas Algirdas Kaušpėdas, latvių muzikantas ir dainininkas Armands Birkens, estų dainininkė Kristi Roosmaa, o taip pat „Dainava“, „Suktinis“ ir kiti meniniai kolektyvai. Dalyvausime gausiai – kaip prieš ketvirtį amžiaus, parodykime visiems, kad laisvės dvasia gyva.

Akciją rengia LR generalinis konsulas Čikagoje, JAV LB, Latvijos ir Estijos garbės konsulai bei bendruomenės, Balzeko lietuvių kultūros muziejus.

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Apsilankykite

„DRAUGO“

internetinėje svetainėje

www.draugas.org

ĮVAIRŪS

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Didelė darbo patirtis, minimali anglų kalba, nevairuoja. Gali pakeisti savaitgaliais. **Tel. 773-940-5264.**

ninga ir atjaučianti, ieško darbo. Vairuoja, turi automobilį, JAV pilietė. Gali dirbti ir su gyvenimu Čikagoje ir jos priemiesčiuose. **Tel. 773-330-0092.**

■ Moteris ieško senelių priežiūros darbo dienomis arba naktimis. Didelė darbo patirtis, vairuoja. **Tel. 708-955-3690.**

■ Moteris ieško vyresnių žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Patirtis ir anglų kalba, geros rekomendacijos. **Tel. 773-329-9918**

■ Moteris, ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo lietuvių ar rusų šeimoje. Geros rekomendacijos. **Tel. 630-863-1168.**

■ Moteris, turinti ilgametę žmonių priežiūros darbo patirtį, ieško darbo su grįžimu arba su gyvenimu. Kalba angliškai, turi automobilį ir labai geras rekomendacijas. **Tel. 630-664-2777.**

■ Moteris, medikė, pasišventusi ligonių ir senų žmonių priežiūrai, patyrusi, sąži-

DRAUGAS

TIK
\$35
pirmiems
metams

**Prenumeruokite sau,
savo vaikams,
draugams,
vaikaičiams!**

Vardas, pavardė _____

Adresas _____

Miestas, Valstija Zip _____

El. paštas _____

Čekį rašyti ir siųsti: Draugas News, 4545 W 63 St, Chicago, IL 60629
Arba prenumeruokite tinklalapyje: www.draugasnews.org

Ruošia Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@hotmail.com

MŪSŲ STALUI

Karštai dienai – šaltos sriubos

Šiltos ir saulėtos dienos neatsiejamos nuo gardžios, šaltos sriubos. Vos tik lauke termometro stulpelis šokteli aukštyn, ant tautiečių stalų pagausėja dubenėlių su šaltibarščiais.

Spalvinga sriuba ne tik atgaivina, bet ir padeda numalšinti alkį. Išradingi tėvai žino, kad mažiesiems patrauklios įvairiaspalvės saldžiosios sriubos. Juk taip smagu medžio paunksmėje dubenėlyje žvejoti obuolio skiltelę, rabarbaro gabalėlį ar gardžią braškę.

Morkų ir medaus šaltsriubė

Reikės: 1 sv morkų, 2 šaukštų medaus, svogūno, 4–5 puodukų vandens, batono skrebučių, petražolių papuošti, sviesto kepti, druskos, maltų juodųjų pipirų pagal skonį.

Svogūną susmulkinti ir kepti ant silpnos ugnies apie 4 minutes. Morkas sutarkuoti ir kepti apie 2 minutes. Tuomet supilti vandenį, sudėti medų, pagardinti prieskoniais ir troškinti apie 25–30 minučių. Tada laikyti šaldytuve apie 3 valandas. Patiekti su skrudintu batonu ir papuošus pasmulkintomis petražolėmis.

Obuolių ir cinamono šaltsriubė

Reikės: 8 obuolių, 4 puodukų obuolių sulčių, citrinos sulčių, 1/2 puodelio vandens, cinamono lazdelės, 1/2 puodelio saldžios grietinės, 2 šaukštų mėgstamų sausainių, cukraus pagal skonį, cinamono, obuolio (papuošti).

Obuolius nuluoti, perpjauti pusiau, išimti sėklalazdžius, susmulkinti, sumaišyti su obuolių, citrinų sultimis, vandeniu, pagardinti cukrumi, įdėti cinamono lazdelę ir troškinti ant silpnos ugnies apie 20 minučių. Tuomet supilti grietinėle ir kaitinti dar apie 3 minutes. Sutrupinti sausainius, suberti į sriubą, išmaišyti ir laikyti šaldytuve apie 2 valandas. Tada išimti cinamono lazdelę ir viską sutrinti iki vientisos masės. Patiekti apibarščius cinamonu ir papuošus obuolio gabalėliais.

Rabarbarų ir braškių sriuba

Reikės: 8 oz rabarbarų, puodelio braškių, šaukšto cukraus, vanilinio cukraus, 4 puodelių vandens, 4 oz mėgstamų sausainių, 2 oz mėgstamų ledu, mėtų lapų (papuošti).

Rabarbarus nuluoti, supjaustyti gabalėliais, sumaišyti su cukrumi, vaniliniu cukrumi, vandeniu ir virti ant silpnos ugnies apie šešias minutes. Tuomet sudėti smulkintas braškes ir virti dar apie tris minutes. Paskui sriubą atšaldyti. Patiekti su sausainiais, ledaus ir papuošus smulkintais mėtų lapais.

Duonos ir braškių atgaiva

Reikės: 6 oz juodos duonos, puodelio braškių, 2–3 oz šokolado, 4 puodukų pieno, 1/2 puoduko cukraus, 10 ledo kubelių, šokolado ir mėtų lapų (papuošti).

Duoną sudžiovinti, supjaustyti gabalėliais, sumaišyti su tarkuotu šokoladu, ketvirčiais pjaustytomis braškėmis, sudėti likusius produktus ir viską gerai išmaišyti. Sriubą patiekti papuošus smulkintais mėtų lapais ir šokolado gabalėliais.

Burokėlių lapų šaltsriubė

Reikės: 8 oz burokėlių lapų, 2 burokėlių, 2 puodukų vandens, citrinos rūgšties, 2 kiaušinių, 2 agurkų, 1/2 puoduko varškės sūrio, 2 puodukų kefyro, druskos, bazilikų, krapų, svogūnų laiškų pagal skonį, krapų (papuošti).

Ant burokėlių užpilti pusę kiekio vandens, suberti citrinos rūgštį ir virti 30–40 minučių. Burokėlių lapus susmulkinti, užpilti likusiu vandeniu ir virti apie 5 minutes. Lapų nuovirą atšaldyti. Kiaušinius išvirti, susmulkinti, sumaišyti su pjaustytais burokėliais, susmulkintais agurkais, sudėti kubeliais pjaustytą sūrį, pagardinti prieskoniais ir užpilti kefyru bei užpilti atvėsusiu burokėlių lapų nuoviru. Krapus susmulkinti, apibarstyti druska ir palaikyti apie dvi minutes. Patiekti papuošus smulkintais krapais.

Pomidorų ir salierų sriuba

Reikės: 14 z pomidorų, salierų stiebo, 2 skiltelių česnako, citrinos sulčių, druskos, maltų juodųjų pipirų, medaus pagal skonį, paprikos ir bazilikų (papuošti).

Pomidorus nuluoti, perpjauti pusiau, sumaišyti su smulkintais salierais, česnako skiltelėmis ir viską sutrinti iki vientisos masės. Tuomet supilti sultis, pagardinti prieskoniais ir išmaišyti. Patiekti papuošus smulkintomis paprikomis ir bazilikais.

Porų, svogūnų ir bulvių sriuba
(Vichyssoise)

Reikės: 2 porų, svogūno, 3 bulvių, 2 puodukų vištienos sultinio, 1/2 puoduko riebios grietinės, 3 skrudinto batono riekeliai, sviesto kepti, druskos, maltų juodųjų pipirų pagal skonį, krapų (papuošti).

Porus, svogūnus susmulkinti ir kepti ant silpnos ugnies apie 8 minutes, kol suminkštės (žiūrėti, kad neparuoduotų). Bulves susmulkinti, sumaišyti su sultiniu ir troškinti apie 35 minutes. Tuomet sudėti keptas daržoves, pagardinti prieskoniais, sutrinti iki vientisos masės ir supilti grietinėle. Atšaldyti. Sriubą patiekti su dailiai išpjaustytais batono gabalėliais ir papuošti smulkintais krapais.

Gaivioji agurkų sriuba

Reikės: 4 trumpavaisių agurkų, svogūno, 6–7 puodukų vištienos sultinio, skiltelės česnako, šaukšto petražolių, 1/2 puoduko citrinų sulčių, puodelio grietinės, sviesto kepti, bazilikų (papuošti).

Svogūną susmulkinti ir kepti 4–5 minutes, kol suminkštės. Tuomet sudėti smulkintus agurkus ir kepti ant silpnos ugnies dar apie penkias minutes. Tada supilti sultinį ir troškinti 5–10 minučių. Česnako skiltelę, petražoles susmulkinti, suberti į sultinį, supilti sultis ir virti apie 5 minutes. Tuomet viską sutrinti iki vientisos masės ir laikyti šaldytuve apie 3 valandas. Patiekti su grietine ir papuošus smulkintais bazilikais.

Gurmaniška dilgėlių ir rūgštynių sriuba

Reikės: 1 sv dilgėlių, 4 oz rūgštynių, bulvės, svo-

gūno, 24 skiltelių česnako, 2 svogūnų laiškų, 9 puodukų vištienos sultinio, ledo gabalėlių, sviesto kepti, mėgstamų prieskonių pagal skonį.

Dilgėles nuplikyti verdančiu vandeniu, sumaišyti su bulve, svogūnu, viską susmulkinti ir kepti ant silpnos ugnies apie 4 minutes. Tuomet sudėti smulkintas česnako skilteles, svogūnų laiškus, rūgštynes, supilti sultinį, pagardinti prieskoniais ir troškinti apie 15 minučių. Sriubą atšaldyti. Patiekti su ledo gabalėliais.

Balti šaltibarščiai

Reikės: 10 ridikėlių, svogūnų laiškų (apie 4 stiebus), 2 puodukų kefyro, puodelio vandens, kiaušinio, druskos, krapų, rūgšties pagal skonį, krapų (papuošti).

Ridikėlius sutarkuoti, sumaišyti su smulkintais svogūnų laiškais ir pagardinti prieskoniais. Kefyrą sumaišyti su vandeniu ir juo užpilti smulkintas daržoves. Kiaušinį išvirti ir supjaustyti gabalėliais. Sriubą patiekti atšaldytą ir papuošus kiaušiniaus bei smulkintais krapais.

Lietuviški šaltibarščiai

Reikės: 9 puodukų rūgusio pieno ar išrūgų, 4 šaukštų grietinės, 3 marinuotų burokėlių, 4 trumpavaisių agurkų, saujos žalių svogūnų laiškų, krapų, cukraus, rūgšties pagal skonį, druskos, 6 kiaušinių, ledo.

Rūgusį pieną gerai suplakti su grietine, pridėti sutarkuotus marinuotus burokėlius ir gerai kartu suplakti. Į dubenį dėti supjaustytus šviežius agurkus, saują žalių svogūnų laiškų, krapus, kietai išvirtus kiaušinius. Galima dėti, jei norima, mažais gabaliukais supjaustytas keptos ar virtos mėsos. Į suplakta rūgštų pieną įdėti pusę šaukštelio cukraus, įpilti rūgšties pagal skonį, druskos ir pipirų. Užpilti duben-

nyje supjaustytus žalumynus ir kiaušinius. Atšaldyti.

Šalta rūgštynių sriuba

Reikės: 12 oz rūgštynių, 4 puodukų vandens, 1 puoduko grietinės, 2 šviežių mažų agurkų, 2 kiaušinių, svogūnų laiškų, krapų, druskos.

Rūgštynes nuplauti, supjaustyti ir išvirus atausinti. Į atšaldytas rūgštynes dėti grietinę, nuluptus ir skiltelėmis supjaustytus agurkus, supjaustytus svogūnų laiškus, krapus ir druską.

Į lėkštę dėti dvi skilteles kietai virto ir į keturias dalis supjaustyto kiaušinio, užpilti rūgštynėmis ir paduoti į stalą su virtomis bulvėmis.

Šiupinys

Reikės: 6–7 puodukų duoninės gijos, 8 oz virtos jautienos, 4 oz virto kumpio, 2 žalių mažų agurkų, šaukštelio garstyčių, druskos, krapų, svogūnų laiškų, cukraus, rūgšties, 1/2 puoduko grietinės, 3 kiaušinių.

Virtą jautieną ir kumpį supjaustyti mažais gabalėliais. Kiaušinius kietai išvirti. Kiaušinių baltymus, nuluptus agurkus, svogūnų laiškus supjaustyti smulkiais gabalėliais.

Virtų kiaušinių trynius ištrinti per sietelį ir sumaišyti su grietine, garstyčiomis, pridėti supjaustytus agurkus, baltymus, svogūnus ir krapus. Visą šią masę atskiesti duonine gira, sudėti virtą supjaustytą mėsą, supjaustytus agurkus, baltymus, svogūnus ir krapus. Šiupinys valgomas šaltas su bulvėmis arba duona.

Pagal

„Kelonė pagal Lietuvos ir Viduržemio jūros regionus“

SVEIKATA

Keletas patarimų, kaip saugoti vaikų sveikatą vasarą

DIANA ALEKSEJEVAITĖ

Vasara – išsvajotų atostogų metas. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro visuomenės sveikatos administratoriai sako, kad vasaros laikotarpiu augančio organizmo sveikatą teigiamai veikia ilgas buvimas gryname ore, judėjimas, organizmo grūdinimas, tinkamas dienos režimas (įvairių veiklos rūšių kaitaliojimas, pakankamas ir visavertis miegas), sveika mityba. Šie ir kiti faktoriai aktyvina medžiagų apykaitą, stimuliuoja augimą ir vystymąsi, stiprina organizmo atsparumą įvairių neigiamų mikroklimato faktorių poveikiui bei ligoms.

Tačiau nereikėtų pamiršti kai kurių taisyklių:

Vandens procedūros

Labiausiai vasarą vaikai mėgsta maudytis. Maudynių metu vaiko organizmą veikia oro temperatūra, drėgmė, judėjimo greitis, saulė, vandens temperatūra ir slėgis. Maudantis jūroje papildomai įtakos turi ir cheminė vandens sudėtis. Jei vaikas nėra užsigrūdinęs, prieš pradėdamas maudytis būtina apsibrasti su vandeniu. Negalima maudytis labai sušilus arba, priešingai, labai šušalus. Vandenyje reikia kuo daugiau judėti. Jei vaikas šaltame vandenyje būna per ilgai, sutrinka organizmo šilumos reguliavimas, dėl to pradėdama drebtį. Kraujagyslės susitraukia, oda pamėlynuoja (ypač pamėlsta lūpos), pasidaro nelygi lyg žąsies. Tada vaikas būtinai turi išlipti iš vandens. Jį reikia energingai ištrinti sausu rankšluosčiu ir priversti judėti, kol sušils.

Maudydami vaikai turėtų dėvėti tinkamo dydžio gelbėjimosi liemenę. Negalima upėje, tvenkinyje vaikams maudytis be priežiūros, nes atsitikus nelaimei, pradėjus skęsti, nebus kam suteikti pagalbos. Ekspertai tvirtina, kad vaikai skęsta tyliai. Iki penkerių metų jie nesupranta, kas vyksta, ir tiesiog panyra be jokio garso. Tai vyksta žaibiškai. Į vandenį įkritęs vaikas gurkšteli vandens, nugrimzta ir, nepraėjus nei minutei, praranda sąmonę. Tad vaikus, ypač jaunesnius nei penkerių metų, prie vandens telkinių priežiūrėti reikia itin akylai.

Saulės procedūros

Saikingos saulės procedūros gerina nervų sistemos veiklą, aktyvina medžiagų apykaitą, gerina kraujo apykaitą ir kvėpavimą, kraujyje didėja eritrocitų ir hemoglobino. Be to, saulės spinduliai turi ir baktericidinių savybių – užmuša ant kūno esančias bakterijas. Deja, dar nemažai vaikų, jaunuolių ir jų tėvų intensyvią idėgį vertina kaip patrauklumo ir geros sveikatos ženklą. Maži vaikai (iki 5 metų amžiaus) visai neturėtų specialiai degintis. Medikai teigia, kad vaikams iki 14 metų nereikėtų leisti odai parausti dėl saulės poveikio, nes tai jau yra I laipsnio nudegimo požymis. Didžiausias pavojus yra tas, kad neigiami odos pokyčiai vystosi nepastebimai ir nebeišnyksta. Tyrimai įrodė, kad net apie 80 proc. saulės sukeltų odos pa-

žeidimų atsiranda iki 18 metų, o jų dariniai išryškėja po 20-ties ar net 30-ties metų. Nesaikingas deginimasis saulėje sukelia odos sausėjimą, oda tampa mažiau elastinga, raukšlėjasi, gali atsirasti patologinių odos pakitimų – pigmentinių dėmių, apgamų, odos vėžys. Odos vėžys dažniau išsivysto tiems, kurie vaikystėje buvo nusvilę saulėje iki pūslių.

Maži vaikai tiesioginiuose saulės spinduliuose gali būti ne ilgiau kaip 5–7 min. Mažylių oda labai jautri ir greitai nudega saulėje, todėl saulėtą dieną būdami lauke jie turėtų vilkėti medvilninius drabužėlius. Vyresni vaikai saulės voniomis gali mėgautis 1,5–2 val., geriausias laikas – iki 11 val. ryte ir po 4 val. pavakary. Kaitrią dieną mažyliams geriau laikyti medžių šešėlyje ar po skėčiu nuo saulės. Būtina įsidėmėti, kad smėlis ir vanduo atspindi saulės spindulius ir sustiprina jų poveikį. Jei vaikas žaidžia ne po skėčiu nuo saulės, o šalia jo, odelė labiau nukenčia nei būnant toli nuo skėčio – mat skėtis taip pat atspindi saulės spindulius. Vaikų galvos turi būti uždengtos medvilniniais galvos apdangalais, o kūnas tepamas apsauginiu kremu nuo saulės. Ne pro šalį ir akiniai nuo saulės.

Apsauginiai kremai nuo saulės būna įvairių SPF filtrų (sun protection factor – saulės apsauginis faktorius): minimaliai apsaugančių SPF – 2–12, vidutiniškai apsaugančių SPF – 12–30, stipriai apsaugančių SPF – 30 ir daugiau. SPF faktorius parodo, kiek laiko pasitėpus kremu galima būti saulėje, nenukenčiant nuo UV spindulių. SPF faktoriaus skaičių reikia padauginti iš 20 – tiek minučių kremas saugos nuo saulės. Maudantis, gausiai prakaituojant apsauginio kremo veikimo laikas sutrumpėja trečdaliu. Todėl būtina pakartotinai teptis kremą nusi-prausus, išsimaudžius ar nusišluosčius kūną rankšluosčiu. Mažiesiems vaikams patartina naudoti kremą, kurio SPF 30. Didesnės apsaugos nuo saulės kremą (SPF 30–50) reikėtų rinktis būnant saulėje vidurienį, atostogaujant pietų šalyse, kur saulės aktyvumas didesnis. Nuo vaikystės tinkamai naudojant apsaugines priemones nuo saulės, galimybė susirgti odos vėžiu sumažėja net 70 proc.

Ypač reikia saugoti nuo saulės vaikus, turinčius apgamų. Apgamuose esantis pigmentas melaninas dėl saulės poveikio gali supiktybėti, todėl būtina reikia naudoti stipresnį apsauginį kremą. Apgamo užklavimas pleistru nepadės, nes pleistras praleidžia saulės spindulius, be to, taip apgamas yra nuolat traumuojamas, todėl didėja vėžio išsivystymo rizika.

Mityba

Vasaros metu vaikams reikia valgyti daugiau uogų, daržovių, vaisių, kad organizmas gautų vitaminų ir mineralinių medžiagų. Tačiau reikėtų prisiminti, kad prieš valgant daržoves, uogas ir vaisius juos reikia gerai nuplauti, nes galima užsikrėsti įvairiomis kirmėlėmis bei užkrečiamomis žarnyno ligomis. Karštomis dienomis būtina gerti daug skysčių, geriausiai paprasto ar mineralizuoto vandens arba arbatos, vengti riebaus, sunkiai virškinamo maisto.

Oro procedūros

Vaikai turėtų kuo daugiau vaikščioti pėsčiomis, žaisti gryname ore, važinėti dviračiu, riedučiais. Po šių procedūrų gerėja nervų ir raumenų sistemų tonusas. Raumenys geriau panaudoja deguonį, stimuliuojami oksidaciniai procesai, gerėja savijauta, apetitas, miegas. Labai naudinga vaikams yra miegoti gryname ore dienos metu, naktį prie atviro lango. Tačiau oras, kuriuo jie kvėpuoja, turi būti kuo švaresnis.

Vaikų fizinis judėjimas, ypač važinėjimas dviračiu, riedučiais, dažnai būna susijęs su įvairiomis traumomis. Siekiant išvengti traumų, būtina dėvėti šalmsus, kelių bei alkūnių apsaugos priemones. Būtų gerai, jei vaikai dėvėtų ir apsaugines pirštines.

Apsauga nuo vabzdžių įkandimų

Vaikams lankantis miške, parke, jų nepalieka ramybėje įkyrūs uodai, mašalai. Įsisiurbusi erkė gali apkrėsti pavojingomis ligomis: erkinio encefalitu, Laimo liga ir kitomis. Geriausia apsauga nuo erkinio encefalito yra skiepai. Taip pat galima naudoti uodus ir erkes atbaidančias priemones, vadinamas repelentais. Tačiau reikia atminti, kad vaikų oda itin jautri, todėl repelentas ją gali sudirginti. Vaikams iki 3 metų ant odos visai nepatartina repelentų nei purkšti, nei tepėti. Geriau papurkšti ar patepti drabužius, palaukti kelias minutes, kol išdžius, ir tada aprengti vaiką. Kadangi vaikai mėgsta kišti pirštus į burną, nereikėtų repelentų naudoti ant vaikų plaštakų.

Vežimėlyje gulintį mažylį nuo vabzdžių geriausia saugoti apdengus tinkleliu. Iš bėdos galima papurkšti ar patepti repelentais vežimėlio kraštus, palaukti, kol išdžius, ir tada paguldyti vaiką.

Negalima naudoti repelentų ant tu kūno vietų, kur yra odos pažeidimų: įpjovimų, žaizdų, oda yra sudirgusi. Aerosolio nereikia purkšti tiesiai ant veido. Nupurškite produktą delnus ir jais tepkite veidą, saugodami akis ir burną. Sugrįžus į patalpas, odą būtina nuplauti su prausimosi priemonėmis, o drabužius, jei jie buvo apdoroti repelentais – išskalbti. Ypač svarbu neleisti vaikams šiomis priemonėmis naudotis savarankiškai, jas reikia laikyti jiems nepasiekiamoje vietoje.

Nuo seno žinomos ir dvisparnių kraujasiurblių nubaidymui naudojamos natūralios kvapiosios medžiagos: citrinos, mėtų, gvazdikų ir kitų aromatinėlių augalų eteriniai aliejai. Tačiau jų veikimo laikas yra gana trumpas.

Jei po vabzdžio įgėlimo atsiranda bėrimų, ištinsta visa galūnė, tinsta veidas, tampa sunkiau kvėpuoti, svaigsta galva, reikia kreiptis pagalbos į medikus.

Jei aptinkama įsisiurbusi erkė, ją reikėtų pašalinti. Švariomis rankomis ar pincetu suimti kuo arčiau jos galvutės ir staigiai truktelti. Žaizdele reikia apiplauti vandeniu su muilu ar dezinfekuoti. Negalima įkandimo vietos tepti sviestu, aliejumi, neva taip erkę išimti bus lengviau, taip pat draskyti, stipriai suėmus spausti ar kitaip maigyti. Jei traukiant, erkės kūno dalis liko odoje, patartina ją šalinti. Jei gu erkės įkandimo vietoje atsiranda paraudimas, blogai jaučiatės, nedelsdami kreipkitės į gydytoją.

Organizuojant vaikų laisvalaikį, labai svarbu tėvams kiek galima dažniau būti su vaikais, kartu sportuoti, išskylauti ir pan. Vaikams tai suteiks daug džiaugsmo. Atostogaujant vasarą su gera nuotaika, dar labiau aktyvėja energijos apykaita, geriau vystosi vaiko nervinė sistema.

Alfa.lt

Lietuvos medikų laimėjimai – visos šalies pasididžiavimas

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė pasveikino Vilniaus universitetinės ligoninės (VUL) Santariškių klinikų medikų komandą, kuri pirmą kartą ne tik Lietuvoje, bet ir visose Baltijos šalyse atliko unikalią kepenų persodinimo operaciją, kai pacientės ir donoro kraujo grupės buvo nesuderinamos.

„Pirmą kartą Baltijos šalyse atlikta unikali kepenų persodinimo operacija yra reikšmingas visos Lietuvos medicinos žingsnis į priekį. Didžiuojamės Lietuvos medikų profesionalumu ir pastangomis sudėtingiausiomis aplinkybėmis padėti žmogui ir grąžinti jam galimybę gyventi. Dėkoju visiems medikams, atsakingai ir nuoširdžiai dirbantiems Lietuvoje ir Lietuvoje“, – sakoma Prezidentės sveikinime.

Prezidentė palinkėjo VUL Santariškių klinikų generaliniam direktoriui prof. Kęstučiui Strupui bei profesionaliai medikų komandai toliau sėkmingai taikyti naujausius gydymo metodus ir dalytis patirtimi su jaunąja medikų karta.

Dėl ūmaus kepenų nepakankamumo 22 metų studentei iš Alytaus šių metų gegužės 27 d. buvo atlikta skubi kepenų transplantacija, kai jos ir donoro kraujo grupės buvo nesuderinamos. Liepos pabaigoje, praėjus beveik dviem mėnesiams, mergina išleista iš ligoninės.

Santariškių klinikose įsikūręs transplantacijos centras yra vienas aktyviausių ir pažangiausių Baltijos regione.

Prezidentės spaudos tarnyba

Dž. G. Barysaitės nuotr.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Šeštadienį, rugpjūčio 9 d., 2 val. p. p.** Beverly Shores Lietuvių klubas kviečia į tradicinę Vasaros gegužinę „Lituanica“ parke. Susiburkime pabendrauti, skaniai pavalgyti, pasidžiaugti S. Dariui ir S. Girėnui skirtu paminklu. Atvykę iki Beverly Shores traukinių stoties pasukite link ežero Broadway gatve iki East Ripplewater Ave. Ši gatvė jus atves į „Lituanica“ parką.

■ **Čiurlionio galerija Jaunimo centre** (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) rugsėjo 5 d., penktadienį, maloniai kviečia į 2014–2015 metų sezono atidarymą. Sezoną atidarysime Daivos Karu-

žaitės, Virginijos Norbuta, Leonos Petreikytės-Siliūnienės ir Magdalenos Stankūnės paroda „Sudie, brangioji vasara“. Parodos atidarymas 7:30 val. v.

■ **Mokslo metų atidarymas Čikagos lituanistinėje mokykloje** (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) vyks rugsėjo 6 d., šeštadienį, 10 val. r. Maloniai kviečiame atvykti mokinius ir tėvelius. Čikagos lituanistinei mokyklai reikalingi mokytojai. Kreiptis į mokyklos direktorę Laimą Anavičienę el. paštu laimaa@hotmail.com arba tel. 708-296-3192.

Jeigu myli laisvę, ateik ir dalyvauk!

Rugpjūčio 23 d. 3 val. p. p. Daley Plaza Čikagoje minėsime Molotovo–Ribbentropo pakto 75-ąsias ir Baltijos kelio 25-ąsias metines. Renginyje „Embrace Freedom the Baltic Way“ koncertuos legendinės grupės „Antis“ vadovas Algirdas Kaušpėdas, taip pat Armands Birkens, Kristi Roosmaa, choras „Dainava“, tautinių šokių grupė „Suktinis“, šokių studija „Dance Duo“ ir kiti.

Jūsų patogumui į Daley Plaza iš Pasaulio lietuvių centro (PLC) Lemonte kiemo 1 val. p. p. išvyks autobusas (atgal į Lemontą iš miesto centro – 6 val. v.). Autobuso bilieto kaina 10 dol., čekius prašome siųsti adresu: **Lithuanian American Community INC, 14911 E 127th St, Lemont, IL 60439.**

www.draugas.org/kalendorius

Lietuvos paštas skelbia konkursą 2015-ųjų pašto ženklams

Kitais metais Lietuvos paštas planuoja išleisti 24 naujus pašto ženklus ir pašto ženklų bloką, kurių sukūrimui bendrovė skelbia konkursą. Pirmųjų darbų Lietuvos paštas laukia iki spalio 20 dienos.

Kitąmet Lietuvos paštas planuoja išleisti pašto ženklus temomis „Lietuvos herbo simbolis Vytis monetose“, „Euro įvedimas Lietuvoje“, „Lietuvos raudonoji knyga. Žinduoliai“, „500-osios Mikalojaus Radvilos Juodojo gimimo metinės“, „Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo aktui – 25 metai“, „Technikos paminklai. Kauno tvirtovė“, „Žaislai“, „Jonui Juškai – 200 metų“, „Turizmas Lietuvoje“, „Lietuvos tiltai“, „2015-ieji – etnografinių regionų metai“, „Šiuolaikinis lietuvių menas: mada“. Šiomis temomis konkursui projektus reikia pateikti iki spalio 20 dienos.

Iki gruodžio 1 dienos laukiama pašto ženklų projektų, temomis „Mokslo ir žinių diena“, „Mykolo Kleopo Oginskio 250-osios metinės“, „Informacinės technologijos“, „Tradicioniai amatai Lietuvoje“, „Šv. Kalėdos ir Naujieji metai“.

Pirmos vietos nugalėtojui už sukurtą vieną pašto ženklą bus skirta 1 000 litų, antros vietos nugalėtojui atiteks 750, trečios – 450 litų. Geriausio darbo autoriui, sukūrusiam dviejų pašto ženklų projektą, bus įteikta 1 500 litų premija. Antrosios vietos nugalėtojui atiteks 1 000 litų, trečiosios – 750 litų premija.

Autoriui, sukūrus šešių pašto ženklų standartinės serijos projektą ir užėmus pirmąją vietą bus įteikta 3 000 litų premija, antrosios vietos nugalėtojui – 2 500 litų, trečiosios – 2 000 litų.

Už pašto bloko su penkiais perforuotais pašto ženklais standartinės serijos projekto sukūrimą pirmosios vietos nugalėtojui atiteks 2 900 litų, antrosios vietos autoriui – 2 200, trečiosios – 1 500 litų premija.

ELTA info

Advokatas VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolas
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

T. Daukanto jūrų šaulių kuopa, š. m. **rugpjūčio 17 d. 12 val. kviečia į gegužinę**, kuri vyks Ateitininkų namuose, 1380 Castelwood Dr., Lemont. Švęsime **ŽOLINĘ**. Atsiveikimo su želmenimis bei gėlėmis šventę. Gersime žolelių arbatą, šaltą alų. Mėgausimės gardžiu maistu. Šventės metu veiks loterija. Vyks tautodailininkų mugė. Visus linksmins Ligita ir Algimantas Barniški. Visi laukiami. Pasiteirauti tel. **773-550-4609**

PARODA

„No Home To Go To:
The Story of Baltic Displaced Persons, 1944–1952“

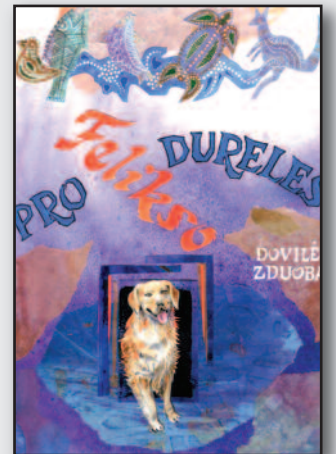
Šeštadienį, rugpjūčio 23 d., 3 val. p. p. Daley Plaza (50 W. Washington St., Chicago) renginio „Embrace Freedom the Baltic Way“ metu vyks parodos „No Home To Go To: The Story of Baltic Displaced Persons, 1944–1952“ pristatymas.

Sekmadienį, rugpjūčio 24 d., 2 val. p. p. šios parodos atidarymas vyks Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629. Daugiau informacijos tel. **773-582-6500.**

„Pro Felikso dureles“

Pirmosios dvi Dovilės Užubalytės-Zduoba naujos knygelės vaikams „Pro Felikso dureles“ siuntos buvo išpirtos kaip mat! Ir štai į „Draugo“ knygynėlį iš tolimosios Australijos atkeliavo dar vienas siuntinys. Gražiai dailininkės Ados Sutkuvienės iliustruotoje knygutėje lietuvių kalba pasakojami devynmetės Rimos ir jos šuns Felikso nuotykių pilnoje paslapčių šalyje, tarp kalbančių gėlių ir gyvūnų.

Knygos kaina – 10 dol. (IL pridėtinės vertės mokeskis – 9.25 proc., persiuntimas paštu – 5 dol.). Teiraukitės tel. 773-585-9500.

Liepos 20 d. Šv. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčios Brighton Parke choras (vad. A. Barniškis, pirmas iš k.) ir parapijiečiai paminėjo Lietuvos didvyrių S. Dariaus ir S. Girėno transatlantinio skrydžio 81-erių metų sukaktį per šv. Mišias gražiai giedodami tai progai pritaikytas giesmes. Lietuvių Bendruomenės Brighton Parke apylinkės pirmininkas Viktoras Kelmelis (trečias iš k.) supažindino parapijiečius su lakūnu Juozu Maleckiu (pirmas iš d.). Po pamaldų parapijos choristai pagerbė žuvusius Lietuvos lakūnus, susirinkdami prie Dariaus ir Girėno paminklo Marquette Parke.